

**Rapport om solvens og
finansiell situation (SFCR)
for
Pædagogernes Pension**

SAMMENDRAG.....	1
A. VIRKSOMHED OG RESULTATER.....	3
A.1 Virksomhed	3
A.2 Forsikringsresultater	4
A.3 Investeringsresultater	5
A.4 Resultater af andre aktiviteter.....	6
A.5 Andre oplysninger	6
B. LEDELSESSYSTEM.....	8
B.1 Generelle oplysninger om ledelsessystemet	8
B.2 Egnetheds- og hæderlighedskrav	12
B.3 Risikostyringssystem, herunder vurderingen af egen risiko og solvens	14
B.4 Intern kontrolsystem	19
B.5 Intern auditfunktion.....	21
B.6 Aktuarfunktion	22
B.7 Outsourcing	22
B.8 Andre oplysninger	23
C. RISIKOPROFIL.....	25
C.1 Forsikringsrisici	32
C.2 Markedsrisici.....	33
C.3 Kreditrisici	35
C.4 Likviditetsrisici	36
C.5 Operationelle risici.....	38
C.6 Andre væsentlige risici.....	39
C.7 Andre oplysninger	39
D. VÆRDIANSÆTTELSE TIL SOLVENSFORMÅL	40
D.1 Aktiver	40
D.2 Forsikringsmæssige hensættelser.....	42
D.3 Andre forpligtelser.....	44
D.4 Alternative værdiansættelsesmetoder	44
D.5 Andre oplysninger	45
E. KAPITALFORVALTNING	46
E.1 Kapitalgrundlag	46
E.2 Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav	48
E.3 Anvendelse af delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregningen af solvenskapitalkravet ..	51
E.4 Forskelle mellem standardformlen og en intern model.....	51
E.5 Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og manglende overholdelse af solvenskapitalkravet.....	51
E.6 Andre oplysninger	52

SAMMENDRAG

Artikel 292, stk. 1

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde en klar og kortfattet sammenfatning. Sammenfatningen af rapporten skal være forståelig for forsikringstagerne og de begunstigede.

Pædagogernes Pension er etableret af arbejdsmarkedsparterne Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) og Kommunernes Landsforening¹ (KL) med det formål at tegne individuelle pensionsordninger med alle pædagogerne i BUPL. Pædagogernes Pension er etableret som en pensionskasse, dvs. at selskabet ikke har aktionærer, og selskabets egenkapital og overskud kan alene anvendes til medlemmerne af Pædagogernes Pension.

Forretningsmodellen i Pædagogernes Pension er at tilbyde den bedste og mest relevante pensionsordning for pædagoger i Danmark.

Der er i 2016 gennemført et generationsskifte med bestyrelsens ansættelse af Sune Schackenfeldt som ny administrerende direktør og med udgangspunkt i, at Pædagogernes Pension er uafhængig og medlemsejet, er målet alene at skabe værdi for pædagogerne. Bestyrelsen og ledelsen lægger vægt på åbenhed og bæredygtighed, og har i 2016 blandt andet indført, at der ikke modtages gaver fra leverandører eller kapitalinteresser. Pædagogernes Pension lægger vægt på dialog med medlemmerne og delegeret-forsamlingen.

Pædagogernes Pension tilbyder medlemmerne en pensionsordning med markedsrente og ensartede kollektive gruppelivsdækninger, dog med mulighed for individuelle tilvalg. På markedsrente tilpasses investeringsrisikoen til medlemmets alder, idet der er etableret livscyklus, så de yngre medlemmer har mest risiko og de ældste mindst risiko. På en markedsrenteordning bæres investeringsrisikoen fuldt ud af medlemmerne, ligesom forsikringsrisikoen også bæres af medlemmerne i den forstand, at betalingen – som er ens for alle medlemmer – for forsikringsdækningen løbende fastsættes med udgangspunkt i medlemmernes konstaterede og forventede sygdomsrisici og levetider.

Pædagogernes Pension er på denne baggrund ved udgangen af 2016 velkonsolideret med en solvensdækning på 297 pct. i forhold til solvenskapitalkravet opgjort i standardmodellen under Solvens II, som er trådt i kraft pr. 1. januar 2016. Bestyrelsen har gennemført en risikovurdering – hvori indgår følsomhedsanalyser – som er indsendt til Finanstilsynet. Konklusionen heri er, at Pædagogernes Pension med stor sikkerhed kan modstå risici på både kort og langt sigt, og at selskabet er robust i den forstand, at det opgjorte solvenskapitalkrav har et sikkerhedsniveau på 99,5 pct. svarende til en 200 års begivenhed.

Risikostyringen i Pædagogernes Pension tager derfor primært udgangspunkt i medlemmernes investeringsrisiko. Dette sker på flere måder, blandt andet gennem en intern risikomodel, og under anvendelse af prudent person-beregninger, herunder at der kun investeres i aktiver, hvortil der knytter sig risici, der kan identificeres, måles, forvaltes, kontrolleres og rapporteres om. Medlemmernes investeringsrisiko er øget i 2016, primært ved yderligere investering i aktier og tilsvarende mindre investering i nominelle obligationer.

Risikostyring er væsentlig i Pædagogernes Pension, og der er i 2016 sket en organisatorisk styrkelse af risikostyringsfunktionen, herunder udpegningen af en nøgleperson og en klarere adskillelse mellem investeringsfunktionen og risikostyringsfunktionen. Begge områder er i 2016 med projekterne Risikostyring 2.0 og Investering 2.0, med inddragelse af bestyrelsen og ekstern konsulentbistand, gennemgået for at styrke områderne og for at sikre opfyldelsen af kravene under Solvens II.

Solvens II er løbende implementeret og Pædagogernes Pension havde allerede etableret funktioner inden for områderne risikostyring, aktuariat og compliance, og der er i 2016 udpeget nøglepersoner på disse områder ligesom der er udpeget en nøgleperson på intern audit, men selve intern audit funktionen er outsourcet til et eksternt revisionsselskab.

¹ Herunder Københavns og Frederiksberg Kommuner, som ikke var medlem af KL ved etableringen.

Pædagogernes Pension har i 2016 opnået markedets højeste afkast på markedsrente² og har nogle af de laveste administrationsomkostninger. I 2017 forventes fortsat, at Pædagogernes Pension kan give pædagogerne høje investeringsafkast og lave omkostninger, og der vil være fokus på nedbringelse af investeringsomkostningerne.

Artikel 292, stk. 2

Sammendraget af rapporten skal fremhæve eventuelle væsentlige ændringer i forsikrings- eller genforsikringsselskabets virksomhed og resultater, ledelsessystem, risikoprofil, værdiansættelse til solvensformål og kapitalforvaltning i løbet af rapporteringsperioden.

Der henvises til teksten umiddelbart oven for under artikel 292, stk. 1.

² Opgjort i Morningstar for en 45-årig med en investeringsprofil med middel risiko.

A. VIRKSOMHED OG RESULTATER

A.1 Virksomhed

Artikel 293, stk. 1

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets virksomhed:

Litra a)

Selskabets navn og juridiske form

I henhold til vedtægtens § 2, 1. pkt. er virksomhedens navn "Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger" (herefter omtalt pensionskassen, Pædagogernes Pension eller PBU). Binavne er "Pædagogernes Pensionskasse", "Pædagog Pension", "Pædagogernes Pension", "Pædagogernes Pension og Forsikring", samt "Pædagogernes Pensionsforsikring".

Pensionskassens Pension er en tværgående pensionskasse.

Følgende selskaber er pensionskassens nærtstående parter:

- PBU Bolig A/S (100 %)
- PBU Ejendomsudvikling ApS (100 %)
- Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S (100 %)
- Professionel forening Institutionel Investor FMBA (100 %)
- Bygmester Have ApS (90 %)

Litra b)

Navn og kontaktoplysninger på den tilsynsmyndighed, der er ansvarlig for det finansielle tilsyn med selskabet, og i givet fald navn og kontaktoplysninger på den koncerntilsynsførende for den koncern, selskabet tilhører

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø
Telefon: 33 55 82 82

Litra c)

Navn og kontaktoplysninger på selskabets eksterne revisor

Ernst & Young
Osvald Helmuths Vej 4
2000 Frederiksberg
Telefon: 73 23 30 00

Underskrivere på årsrapporten for 2016:

Jesper Dan Jespersen
Statsautoriseret revisor

Allan Lunde Pedersen
Statsautoriseret revisor

Litra d)

En beskrivelse af de personer, der besidder en kvalificeret deltagelse i selskabet.

Ingen besidder en kvalificeret deltagelse i pensionskassen. Pensionskassen er en arbejdsmarkedspensionsordning, der består af dens medlemmer.

Litra e)

Hvis selskabet tilhører en koncern, nærmere oplysninger om selskabets placering i koncernens juridiske struktur.

Den selvejende institution Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger er etableret som tværgående pensionskasse og er modervirksomhed for de selskaber, der er nævnt ovenfor under **Artikel 293, stk. 1, litra a)**. Pensionskassen er etableret af overenskomstparterne Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL) og Kommunernes Landsforening (KL).

Litra f)

Selskabets væsentlige brancher og væsentlige geografiske områder, hvor det udøver virksomhed

Pensionskassen leverer pensionsprodukter til pædagoger omfattet af overenskomst mellem Kommunernes Landsforening og BUPL, jf. vedtægtens bestemmelser.

Alle medlemmer af pensionskassen er omfattet af Pensionspakken, som omfatter markedsrentepension (unit linked), livsforsikring (life insurance) og helbredsforsikring (health SLT).

I Pensionspakken sparer medlemmerne op til en 10-årig ratepension og til en livsvarig alderspension. Medlemmerne kan begynde med at få udbetalt ratepensionen, når de når deres pensionsalder. Pensionen udbetales månedligt i 10 år.

En del af pensionsindbetalingen går til at spare op til den livsvarige alderspension, som medlemmerne kan begynde at få udbetalt, når de når deres pensionsalder. Alderspensionen udbetales hver måned, så længe medlemmet lever.

Ved pensionsalderen kan medlemmerne desuden få et skattefrit engangsbeløb udbetalt (sum).

Ud over pensionsopsparing leverer pensionskassen forsikringsprodukter i form af udbetaling af invalidesum og invalidepension, udbetaling ved visse kritiske sygdomme, dødsfaldssum og børnepension.

Pensionskassen tilbyder endvidere medlemmerne et produkt - Weekendpension - der giver mulighed for at spare ekstra op.

Pensionskassens forretning drives i Danmark.

Litra g)

Eventuel væsentlig virksomhed eller andre begivenheder, der er sket i rapporteringsperioden, og som har haft en væsentlig indvirkning på selskabet.

Primo 2016 er invalidepensionisternes opsparing til alderspension flyttet fra gennemsnitsrente til markedsrente, hvilket har medført en nedsættelse af pensionskassens kapitalkrav.

Pr. 1. august 2016 tiltrådte pensionskassens nye adm. direktør Sune Schackenfeldt på baggrund af, at den tidligere direktør gik på pension.

A.2 Forsikringsresultater

Artikel 293, stk. 2

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde kvalitative og kvantitative oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets forsikringsresultater samlet og efter væsentlig branche og væsentlige geografiske områder, hvor det udøver virksomhed i løbet af rapporteringsperioden, samt en sammenligning af oplysningerne med den forudgående rapporteringsperiode ifølge selskabets regnskab.

Dette fremgår af Årsrapport 2016 for Pædagogernes Pension, herunder tabel 5 og 6.

Tabel 5. Resultat til fordeling

(mio. kr.)	2016	2015
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	3.842	1.342
Tilskrivning af afkast og grundlagsrente til medlemmerne før bonus	-3.464	-1.382
Renteresultat før bonus, i alt	378	-40
Risikoresultat	153	244
Omkostningsresultat før bonus	2	20
Driftsresultat, i alt	533	225
Markedsværdiregulering af pensionshensættelser	583	2.227
Ændring i kapitalværdi af fremtidige administrationsoverskud	0	-36
Realiseret resultat til fordeling	1.115	2.416

Anm.: Der er foretaget afrundinger i tabellen, og tallene summer ikke nødvendigvis.

Det realiserede resultat på 1.115 mio. kr., jf. tabel 3, tillagt pensionsafkastskat på 687 mio. kr. udgør 1.802 mio. kr. Af dette vedrører 1.010 mio. kr. de bonusberettigede forsikringer og 792 mio. kr. de ikke-bonusberettigede forsikringer.

Tabel 6. Disponering af resultat til fordeling

(mio. kr.)	2016	2015
Realiseret resultat til fordeling	1.115	2.416
Medlemmers bonustilskrivning	-3	126
Bonus ved overgang til markedsrente	838	1.028
Årets ændring i risikomargen	-86	0
Årets ændring i individuel bonus	-15	0
Årets ændring i risikofond	63	0
Årets ændring i kollektivt bonuspotentiale	85	267
Fordelt til medlemmerne	881	1.421
Fordelt til egenkapitalen	234	995

A.3 Investeringsresultater

Artikel 293, stk. 3

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende kvalitative og kvantitative oplysninger om resultatet af forsikrings- eller genforsikringsselskabets investeringer i løbet af rapporteringsperioden samt en sammenligning af oplysningerne med den forudgående rapporteringsperiode, jf. selskabets regnskab:

Litra a)

Oplysninger om indtægter og udgifter fra investeringer efter aktivklasse og, hvis det er nødvendigt for at gøre det muligt at forstå indtægterne og udgifterne, disse indtægters og udgifters enkelte komponenter

Investeringsafkast 2016

Aktivklasse	Opnået afkast i 2016 for de samlede investeringsaktiver, pct.	Opnået afkast i 2016 for de samlede investeringsaktiver, mio. kr.
Noterede aktier	9,6%	2.502,6
Unoterede aktier	4,7%	123,3
Nominelle obligationer	6,4%	724,1
Indeksobligationer	9,0%	155,5
Virksomhedsobligationer	9,3%	455,0
Obligationer udstedt af udviklingslande	14,3%	293,8
Ejendomme	7,6%	299,8

For yderligere omkring indtægter og udgifter henvises til Årsrapport 2016 for Pædagogernes Pension, herunder note 3.

I henhold til tilknyttede selskaber henvises til Årsrapport 2016, note 22.

Litra b)

Oplysninger om gevinster og tab, som indregnes direkte på egenkapitalen

Alle gevinster og tab i Pædagogernes Pension indregnes i resultatopgørelsen og ikke direkte på egenkapitalen.

Litra c)

Oplysninger om eventuelle investeringer i securitisering.

Securitisering forstås i PBU som en metode, der muliggør at omdanne aktiver (der typisk ikke handles på de finansielle markeder) til likvide omsættelige aktiver, der på den måde kan handles på de finansielle markeder. PBU gør ikke brug af securitisering.

A.4 Resultater af andre aktiviteter**Artikel 293, stk. 4**

Rapporten om solvens og finansiell situation skal beskrive forsikrings- eller genforsikringsselskabets andre væsentlige indtægter og udgifter i løbet af rapporteringsperioden samt en sammenligning af oplysningerne med den forudgående rapporteringsperiode ifølge selskabets regnskab.

Der er ikke andre væsentlige indtægter og udgifter i 2016 end dem, som fremgår af Årsrapport for Pædagogernes Pension 2016.

A.5 Andre oplysninger**Artikel 293, stk. 5**

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde et selvstændigt afsnit med alle andre væsentlige oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets virksomhed eller resultater.

Der er ikke andre væsentlige oplysninger om pensionskassens virksomhed eller resultater end dem, som fremgår af Årsrapport for Pædagogernes Pension 2016.

B. LEDELSESSYSTEM

B.1 Generelle oplysninger om ledelsessystemet

Artikel 294, stk. 1

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets ledelsessystem:

Litra a)

Selskabets administrations-, ledelses- eller tilsynsorgans sammensætning, herunder en beskrivelse af dets vigtigste roller og ansvarsområder samt en kort beskrivelse af ansvarsfordelingen i disse organer, navnlig hvorvidt der er nedsat relevante udvalg i disse organer, samt en beskrivelse af nøgleposternes vigtigste roller og ansvarsområder

Pensionskassens (PBU's) bestyrelse består af ni medlemmer. De bliver valgt for fire år ad gangen (dog vælges de sagkyndige bestyrelsesmedlemmer for to år ad gangen) i forbindelse med PBU's første ordinære generalforsamling efter et kommunalvalg. Tre af bestyrelsesmedlemmerne vælges blandt de delegerede på generalforsamlingen blandt pensionskassens medlemmer. To af bestyrelsesmedlemmerne udpeges af Kommunernes Landsforening, to af Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), og to vælges som uafhængige medlemmer, som har kvalifikationer inden for regnskabsvæsen, revision, forsikring og investeringer.

Bestyrelsens sammensætning pr. 31. december 2016 er:

- Claus Omann Jensen (formand)
- Lasse Bjerg Jørgensen (1. næstformand)
- Torstein Grubb (2. næstformand)
- Steffen Poulsen
- Kim Hyttel
- Mette Aagaard Larsen
- Andreas Liske Keil
- Lis Skovbjerg
- Leif Hasager

For yderligere oplysninger henvises til årsrapporten for 2016.

I henhold til vedtægtens § 6, stk. 3, vælges formanden for bestyrelse blandt de af Kommunernes Landsforening udpegede medlemmer. Første næstformand vælges blandt de af Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbunds udpegede medlemmer. Anden næstformand vælges blandt de af pensionskassens medlemmer valgte bestyrelsesmedlemmer.

Bestyrelsen har den overordnede ledelse af pensionskassen. Bestyrelsens ledelsesopgave er at sørge for at PBU drives på en forsvarlig og hensigtsmæssig måde og således, at formålet med PBU opfyldes.

Bestyrelsen har nedsat et revisionsudvalg, hvis opgaver er beskrevet i et kommissorium for revisionsudvalg. Revisionsudvalget ledes af en formand, som er særlig kyndig inden for regnskab. Derudover består revisionsudvalget af to bestyrelsesmedlemmer.

Revisionsudvalgets sammensætning pr. 31. december 2016 er:

- Lis Skovbjerg (formand)
- Leif Hasager (næstformand)
- Claus Omann Jensen

Pensionskassen ledes af direktionen, som pr. 31. december 2016 består af en administrerende direktør:

- Sune Schackenfeldt

Pensionskassen har identificeret og udpeget fire nøglefunktioner: Aktuar-funktionen, risikostyringsfunktionen, compliance-funktionen og intern audit-funktionen. For hver af de fire nøglefunktioner foreligger der velbeskrevne og opdaterede funktionsbeskrivelser:

Risikostyringsfunktionen

Risikostyringsfunktionen omfatter følgende opgaver i PBU:

- Have det samlede overblik over PBU's risici og solvens
- Bistå bestyrelsen og direktionen med at sikre risikostyringssystemets effektivitet
- Overvåge risikostyringssystemet
- Overvåge PBU's generelle risikoprofil som helhed
- Foretage detaljeret rapportering om risikoeksponeringer og rådgivning til bestyrelsen om risikostyrings spørgsmål, herunder vedrørende strategiske anliggender
- Identificere og vurdere nye risici
- Rådgive og om nødvendigt advare bestyrelsen og direktionen om væsentlige ændringer i risikobilledet ved nye investeringer for inden disse gennemføres
- Den risikoansvarlige udarbejder årligt en risikorapport til direktionen med efterfølgende orientering af bestyrelsen. Dette er sket i 2016.

Compliance-funktionen

Compliance-funktionen har ansvaret for, at der er metoder og procedurer, der er egnede til at opdage og mindske risikoen for manglende overholdelse af gældende lovgivning, markedsstandarder eller interne regelsæt. Funktionens væsentligste opgaver er, at:

- udarbejde en compliancepolitik
- udarbejde en complianceplan og -rapport årligt
- vurdere om de etablerede foranstaltninger for at undgå manglende overholdelse af lovgivning, markedsstandarder eller interne regelsæt (compliance risici) er tilstrækkelige og effektive
- rådgive bestyrelsen og direktion om overholdelse af den finansielle lovgivning for virksomheden, herunder identificere og vurdere risici for manglende overholdelse af den finansielle lovgivning, markedsstandarder eller interne regelsæt
- vurdere konsekvenser af lovændringer for PBU
- koordinere og fordele arbejdsopgaver og ansvar i forhold til de øvrige funktioner
- den complianceansvarlige udarbejder årligt en compliancerapport til direktionen med efterfølgende orientering af bestyrelsen. Dette er sket i 2016

Intern audit-funktionen

Den interne auditfunktion skal løbende vurdere, hvorvidt det interne kontrolsystem og andre elementer af ledelsen og styringen er hensigtsmæssige og betryggende.

De væsentligste arbejdsopgaver for den interne audit-funktion er, at:

- udarbejde en intern auditplan
- gennemføre opgaverne i den interne auditplan
- dokumentere det udførte arbejde

Pensionskassen har internt i virksomheden udpeget en nøgleperson som ansvarlig for intern audit-funktionen, men funktionens opgaver er – i medfør af bestyrelsens beslutning – outsourcet til Deloitte.

Der er primo 2017 udarbejdet en rapport med resultatet af intern audit til direktionen med efterfølgende orientering af bestyrelsen.

Aktuarfunktionen

Aktuarfunktionen har det overordnede ledelsesmæssige ansvar på det forsikringstekniske område. De væsentligste arbejdsopgaver omfatter:

- ansvarlig for, at lovgivningen på det aktuarmæssige område overholdes

- anmeldelse af det tekniske grundlag til Finanstilsynet
- påse, at pensionskassen overholder sit tekniske grundlag
- ansvarlig for de forsikringsmæssige hensættelser, herunder opgørelsen heraf
- indsendelse af årlig aktuarberetning til Finanstilsynet
- udfærdigelse af skriftlig rapport til bestyrelsen i forbindelse med bestyrelsens vedtagelse af årsregnskabet
- aktuarmæssige analyser og kontrol til brug for strategiske og operationelle beslutninger
- ansvarlig for, at der sker en løbende kontrol af de forsikringstekniske systemer som Forca A/S anvender for pensionskassen
- ansvarlig for, at der er en løbende dialog med Forca A/S om de aktuarkniske systemer
- ansvarlig for den aktuarkniske drift
- dialog og kontakt med myndigheder (typisk Finanstilsynet) efter nærmere koordination med direktionen. Besvarelse eller bistand til direktionen i forbindelse med henvendelser fra Finanstilsynet vedrørende forsikringstekniske forhold
- ansvarlig for at gennemføre direktionens beslutninger på området for forsikringsteknik
- deltagelse i bestyrelsesmøder
- afgive indstilling til direktionen om forsikringstekniske forhold
- udarbejde fremskrivninger af udviklingen på området
- afgive udtalelse om den overordnede tegningspolitik
- afgive udtalelse om hvorvidt genforsikringsarrangementerne er betryggende.

Hver nøgleperson er udpeget af direktionen med efterfølgende orientering til bestyrelsen.

Bemyndigelse

Funktionsbeskrivelserne giver nøglepersonerne fornøden bemyndigelse til at udføre deres hverv. Bestyrelsen har godkendt funktionsbeskrivelsen for aktuarfunktionen, mens direktionen har godkendt funktionsbeskrivelserne for de øvrige tre nøglefunktioner.

Ressourcer

Det er direktionens ansvar, at funktionerne har ressourcer til udføre de opgaver, der er fastlagt i politikker og funktionsbeskrivelser for de enkelte nøglefunktioner. Det vurderes løbende i ledelsen og funktionerne i mellem, om funktionerne besidder tilstrækkelige ressourcer og viden til bestridelsen af arbejdet i funktionerne. Senest er der internt flyttet en medarbejder fra investeringsafdelingen til økonomiafdelingen. Derudover er der pr. 5. januar 2017 blevet ansat en receptionist – bl.a. med henblik på at aflaste de øvrige medarbejdere, f.eks. med hensyn til større printopgaver, opdækning til kundemøder m.v.

Uafhængighed

I funktionsbeskrivelserne lægges der vægt på, at hver nøglefunktion kan handle uafhængigt og modvirke interessekonflikter. I funktionsbeskrivelsen for compliancefunktionen står der, at "[c]ompliancefunktionen skal være uafhængig og ikke deltage i udførelsen af de aktiviteter, som funktionen kontrollerer. For at sikre den nødvendige uafhængighed i organisationen, kan de øvrige funktioner i organisationen ikke kræve redigering eller på anden måde påvirke indholdet i compliancerapporten". Uafhængigheden i compliancefunktionen sikres endvidere ved, at nøglepersonen "kan rette henvendelse og rapportere direkte til bestyrelsen uafhængigt af direktionen og her give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen i de tilfælde, hvor nøglepersonen finder dette nødvendigt". Dette fremgår ligeledes af funktionsbeskrivelsen for compliancefunktionen.

Risikostyringsfunktionens funktionsbeskrivelse understreger uafhængigheden for risikostyringsfunktionens virke. Heri står, at "[d]en risikoansvarlige skal i nødvendigt omfang kunne rette henvendelse og rapportere direkte til bestyrelsen uafhængigt af direktionen". Desuden skal "[d]en risikoansvarlige i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når det er passende i de tilfælde, hvor specifikke risikoudviklinger påvirker eller kan påvirke PBU". Risikostyringsfunktionens uafhængighed understreges endvidere ved kravet om, at den risikoansvarlige "under iagttagelse af princippet om funktionsadskillelse og uden at krænke risikostyringsfunktionens uafhængighed [skal] samarbejde med de øvrige nøglefunktioner".

For at sikre den interne audit-funktions uafhængighed fastlægger funktionsbeskrivelsen, at personer i den interne auditfunktion ikke må udføre audit af aktiviteter eller funktioner, som de selv har udført eller udarbejdet grundlaget for. Udførelsen af den interne audit-funktion er outsourcet til et eksternt revisionsfirma, mens ansvaret dog forbliver hos den udpegede nøgleperson for funktionen.

Aktuarfunktionens uafhængighed sikres først og fremmest i EU-forordning 2015/35/EU, hvis artikel 272 nøje beskriver rammerne for aktuarfunktionens virke: "Aktuarfunktionen skal mindst én gang årligt udarbejde en skriftlig rapport, som skal forelægges bestyrelsen. Rapporten skal dokumentere alle de opgaver, som aktuarfunktionen har udført, samt resultatet deraf og klart beskrive eventuelle mangler og rette henstillinger til afhjælpning af sådanne mangler".

Nøglefunktionernes rapportering til ledelsen

Compliance-funktionen rapporterer til direktionen på eget initiativ, herunder i tilfælde af større problemer inden for compliance-området. Compliance-funktionen skal aflevere en årlig rapport til direktionen og bestyrelsen. Rapporten skal indeholde en status på compliance-området i PBU.

Risikostyringsfunktionen skal mindst én gang om året aflevere en rapport til direktionen. Den risikoansvarlige skal desuden i nødvendigt omfang kunne rette henvendelse og rapportere direkte til bestyrelsen uafhængigt af direktionen. Rapporten skal indgå i bestyrelsens samlede vurderingsgrundlag for om PBU's politikker og retningslinjer til direktionen er betryggende i forhold til virksomhedens forretningsmæssige aktiviteter, organisation og ressourcer samt de markedsforhold, som virksomhedens aktiviteter drives under.

Den interne auditfunktion skal give ledelsen sin vurdering af, hvorvidt det interne kontrolsystem er tilstrækkeligt og effektivt. Funktionen skal straks rapportere større problemer til direktionen. Den interne auditfunktion skal indberette en skriftlig rapport om funktionens resultater og henstillinger til direktionen mindst én gang årligt.

Den ansvarshavende aktuar skal som en del af sit ansvarsområde udfærdige en skriftlig rapport til bestyrelsen i forbindelse med bestyrelsens vedtagelse af årsregnskabet.

Litra b)

Eventuelle væsentlige ændringer i ledelsessystemet, som er foretaget i rapporteringsperioden.

Den 1. august 2016 tiltrådte den nye administrerende direktør i pensionskassen, idet den forhenværende administrerende direktør gennem mere end 25 år gik på pension.

I årets løb er der endvidere blevet ansat en udviklingsdirektør, som tiltrådte den nyoprettede stilling i februar. Udviklingsdirektørens arbejdsopgaver omfatter at:

- være ansvarlig for PBU's generelle kommunikation (kommunikationspolitik og -strategi, pressestrategi mv.)
- være ansvarlig for PBU's brandstrategi samt eksekveringen heraf
- være ansvarlig for "Orientering til delegerede" samt udarbejdelse af indlæg på PBU's blog for de delegerede
- varetage generel presseovervågning samt bistår den administrerende direktør med oplæg i forbindelse med konkret pressekontakt
- være ansvarlig for PBU's dialog omkring social ansvarlighed til medier og offentlighed
- være ansvarlig for at fremme og dagsordenssætte emner, som PBU har interesse i.

Complianceområdet, der tidligere organisatorisk hørte under økonomidirektørens ansvarsområde er blevet udskilt fra "Økonomi- og risikostyring" og er nu et selvstændigt område med direkte reference til den administrerende direktør.

Under økonomidirektøren er der tiltrådt en økonomichef, som tidligere organisatorisk var tilknyttet investeringsafdelingen. Dette sikrer uafhængighed mellem funktionerne.

Den ansvarshavende aktuar var tidligere tillige ansvarlig for medlemsområdet. Medlemsområdet er i årets løb udskilt fra Aktuariatet og varetages nu af den administrerende direktør. Organisatorisk betyder det, at der er blevet rokeret tre medarbejdere under den ansvarshavende aktuars ansvar til hhv. Forretningsudvikling & Kommunikation, Direktionssupport & Compliance og Medlemmer.

Litra c)

Oplysninger om aflønningspolitik og -praksis vedrørende administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet og, medmindre andet er angivet, medarbejderne, herunder:

- i) *Principperne for aflønningspolitikken med en forklaring af de faste og variable lønkomponenters relative vægt*

Pensionskassen har udarbejdet en aflønningspolitik, der er godkendt af bestyrelsen. Aflønningspolitikken omfatter medlemmer af bestyrelsen og direktionen samt medarbejdere, hvis aktiviteter vurderes at have en væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil, såkaldte væsentlige risikotagere.

Den omfattede personkreds aflønnes med fast løn, der svarer til markedsniveau, og som afspejler kvalifikationer og ansvar. Som en del af medarbejdernes faste løn indgår pensionsbidrag. Der udbetales ikke pension, som kan sidestilles med variabel løn.

Som supplement til den faste løn, kan direktionen tildele de væsentlige risikotagere et engangsvederlag ud fra en konkret vurdering i forhold til arbejdsindsats og forventninger til opgavevaretagelsen. Engangsvederlaget kan maksimalt udgøre 1 månedsløn eller maksimalt det beløb, som i henhold til reglerne om aflønning kan tildeles, uden at vederlaget bliver omfattet af de generelle regler for variabel aflønning.

- ii) *Oplysningerne om de individuelle og kollektive resultatkriterier, der lægges til grund for tildeling af rettigheder til aktieoptioner, aktier eller variable lønkomponenter*

I tilfælde af, at der indgås en fratrædelsesordning med personer omfattet af aflønningspolitikken, vil fratrædelsesordningen være baseret på de resultater, der er opnået i en af bestyrelsen nærmere fastsat periode, således at eventuelt manglende resultater ikke belønnes. Herudover findes der ikke variable lønkomponenter, der knyttes til resultatkriterier i pensionskassen.

- iii) *En beskrivelse af de vigtigste karakteristika af tillægspensionsordninger eller ordninger for tidlig pensionering for medlemmerne af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet og personer, der indtager andre nøgleposter*

Ingen.

Litra d)

Oplysninger om væsentlige transaktioner i løbet af rapporteringsperioden med aktionærer, med personer, som udøver en betydelig indflydelse på selskabet samt med medlemmer af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet.

Der har ikke været væsentlige transaktioner i løbet af 2016 med personer, som udøver en betydelig indflydelse på selskabet samt med medlemmer af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet, herunder i forhold til § 78 stk. 2 og § 80 jf. § 80, stk. 1, nr. 2, og 8, 2. pkt., i lov om finansiel virksomhed.

B.2 Egnetheds- og hæderlighedskrav

Artikel 294, stk. 2

En beskrivelse af selskabets specifikke krav til færdigheder, viden og ekspertise hos de personer, der reelt driver selskabet eller indtager andre nøgleposter

Litra a)

En beskrivelse af selskabets specifikke krav til færdigheder, viden og ekspertise hos de personer, der reelt driver selskabet eller indtager andre nøgleposter

Særligt for bestyrelsen

Pensionskassens bestyrelse har vedtaget en politik for mangfoldighed i bestyrelsen. Med politikken ønsker bestyrelsen at fremme den for PBU relevante og nødvendige mangfoldighed i bestyrelsen. Politikken for mangfoldighed i bestyrelsen indeholder en beskrivelse af de overordnede generelle kompetencer som bestyrelsen vurderer er relevante i forbindelse med rekruttering af kandidater til PBU's bestyrelse. Endvidere er der fastsat generelle krav om egnethed og hæderlighed til bestyrelse og direktion samt øvrige nøglepersoner i PBU.

Denne politik supplerer de lovmæssige individuelle og kollektive krav, der allerede er til bestyrelsesmedlemmers viden og erfaring i livsforsikringsselskaber og pensionskasser, herunder de specifikke krav der er til de særligt sagkyndige medlemmer af bestyrelsen.

Bestyrelsen drøfter løbende, hvilke kompetencer der aktuelt er behov for i PBU's bestyrelse.

I forhold til valg af de uafhængige og særligt sagkyndige medlemmer lægges der ved rekruttering vægt på, at kandidaterne har ekspertviden og stor erfaring inden for flere af de fastlagte kompetenceområder. Der lægges i den forbindelse vægt på, at de uafhængige medlemmers kompetencer supplerer hinanden, således at det sikres, at mindst ét bestyrelsesmedlem har ekspertviden og stor erfaring inden for hver enkelt af de af bestyrelsen fastlagte kompetenceområder.

Bestyrelsen selvevaluerer årligt sin viden på udvalgte områder, som - ud fra pensionskassens forretningsmodel - er vurderet essentielle til driften af virksomheden. Bestyrelsesmedlemmerne skal ikke nødvendigvis score højt inden for hvert emne, men det tilsigtes, at bestyrelsen som helhed samlet besidder kompetencer på hvert område, således at bestyrelsen er i stand til at udfordre direktionens rapportering.

Særligt for direktionen

Pensionskassen lægger vægt på, at direktionen besidder generelle færdigheder inden for pensions- og forsikringssektoren. Direktionen skal endvidere have gode ledelsesmæssige færdigheder. Direktionen lever op til Finanstilsynets krav om egnethed og hæderlighed, hvilket Finanstilsynet har bekræftet efter indsendelse af oplysningsskema vedrørende vurdering af egnethed og hæderlighed (fit & proper), jf. Lov om finansiel virksomheds § 64.

Særligt for nøglefunktionerne aktuar, compliance og risikostyring

Funktionerne skal alle have den uddannelses- og erfaringsmæssige baggrund, der i henhold til lov eller "soft law" kræves for at kunne varetage posten betryggende. De samlede færdigheder i nøglefunktionerne skal kunne supplere og udfordre hinanden. De væsentligste færdigheder er at have gode kompetencer inden for:

- *forsikringsmatematik og forsikringsforhold (aktuar)*
- *økonomi og risikostyring (risikostyringsfunktionen)*
- *jura (compliance)*

Særligt for den interne auditfunktion

Den interne auditfunktion er i pensionskassen outsourcet til en leverandør, der af bestyrelsen er vurderet til at besidde den nødvendige viden og erfaring til at varetage funktionen. I vurderingen af leverandøren har følgende vurderingskriterier indgået: 1) tilbudsgivers forståelse for opgaven, 2) generelt kendskab til PBU/Forca, 3) tillid til tilbudsgivers evne og kvalifikationer, samt 4) pris.

Leverandøren refererer til den udpegede nøgleperson for intern auditfunktionen i PBU's administration.

Litra b)

En beskrivelse af selskabets proces til at vurdere egnethed og hæderlighed hos de personer, der reelt driver selskabet eller indtager andre nøgleposter

For såvel bestyrelse og direktion samt øvrige personer, herunder nøglepersoner, omfattet af reglerne om egnethed og hæderlighed i lov om finansiel virksomhed, har bestyrelsen fastsat følgende politik på området:

Administrationen sikrer, at der er de fornødne procedurer til at sikre, at kravene om egnethed og hæderlighed overholdes. Bestyrelsens forretningsorden indeholder krav om, at de udpegede nøglepersoner skal opfylde kravene til egnethed og hæderlighed.

Bestyrelsen gennemgår endvidere én gang årligt en selvevaluering, der forestås af bestyrelsesformanden, og som bl.a. viser bestyrelsens egnethed på en række områder inden for formueforvaltning, risikostyring og regnskab, medlemmerne og medlemsservice, IT, markedskendskab og pensionsprodukter, overenskomstforhandlinger, outsourcing, kommunikation samt bestyrelsesfaglighed.

Administrationen orienterer bestyrelsen om overholdelsen af kravene til egnethed og hæderlighed i forhold til de omfattede personer, herunder hvis forholdene efterfølgende ændres. Bestyrelsen skal en gang årligt modtage en orientering om, at de omfattede personer fortsat opfylder kravene til egnethed og hæderlighed, og at der er de fornødne procedurer til at sikre, at reglerne for egnethed og hæderlighed overholdes.

Når et bestyrelsesmedlem, en bestyrelsessuppleant, en direktør eller en nøgleperson udpeges eller ansættes skal vedkommendes egnethed og hæderlighed vurderes. Dette sker i praksis ved, at den pågældende person udfylder et af Finanstilsynet til formålet udfærdiget skema og vedhæfter dertil hørende dokumentation, hvorefter skemaet med bilag indsendes til Finanstilsynets godkendelse.

Bestyrelsen orienteres efterfølgende om resultatet.

B.3 Risikostyringssystem, herunder vurderingen af egen risiko og solvens

Artikel 294, stk. 3

Rapporten om solvens og finansiel situation skal indeholde alle følgende oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets risikostyringssystem:

Litra a)

En beskrivelse af selskabets risikostyringssystem, herunder strategier, processer og rapporteringsprocedurer, samt hvordan det effektivt og til stadighed identificerer, måler, overvåger, styrer og indberetter, på såvel et individuelt som et aggregeret plan, de risici, som selskabet er eller kan blive eksponeret mod

PBU's risikostyringssystem bidrager til at understøtte PBU's strategi og forretningsmodel og er forankret i alle afdelinger, hvilket sikrer, at risikostyring er en naturlig del af PBU's aktiviteter. PBU's risikostyringssystem er opbygget for at sikre, at PBU kan overholde forpligtelserne over for medlemmerne. Dette sker for at mindske risikoen for, at PBU 1) bliver pålagt sanktioner, 2) lider tab af omdømme, eller 3) lider væsentlige økonomiske tab som følge af manglende overholdelse af gældende lovgivning, markedsstandarder, interne politikker, retningslinjer eller forretningsgange. PBU's risikostyringssystem er udmøntet gennem politikker fastsat af bestyrelsen.

PBU's risikostyringsstruktur består af en risikostyringsfunktion med den risikoansvarlige (nøgleperson), som leder. I risikostyringen indgår risikokomiteén, fire væsentlige risikoejere og en compliance officer.

PBU's administrerende direktør er overordnet ansvarlig for at risikostyringssystemet er i overensstemmelse med lovgivningens krav og at området har de nødvendige ressourcer hertil. PBU's økonomidirektør er ansvarlig for lovgivning, økonomi og solvens. Den ansvarshavende aktuar er ansvarlig på det forsikringstekniske område. PBU's investeringsdirektør er ansvarlig for investeringsområdet og outsourcing til porteføljeforvaltere. PBU's forretningsudviklingsdirektør er ansvarlig for strategisk forretningsudvikling, kontakt til interessenter, herunder kommunikation og pressekontakt. Tillige er PBU's Compliance Officer ansvarlig for compliance.

I forbindelse med overgangen til Solvens II er en del ny regulering og mange nye krav til både risikostyring, investering og compliance trådt i kraft. Den nye regulering er gradvist blevet implementeret i lovgivningen og i Finanstilsynets praksis. PBU har derfor løbende i 2015 og igennem 2016 opdateret en række forretningsgange og politikker. Der er blandt andet, jf. kravene i Solvens II og ledelsesbekendtgørelsen, etableret funktioner inden for områderne aktuariat, compliance, risikostyring og intern audit, ligesom der er udpeget nøglepersoner i PBU's administration inden for hvert af områderne. Intern audit er en overvågning af de øvrige kontrolfunktioner.

Bestyrelsen har i forhold til forretningsmodellen og medlemmerne i risikovurderingen vurderet, hvilke risici, der er væsentlige, og hvorledes disse risici kan indvirke på forretningsmodellen og medlemmerne, og hvor stor sandsynligheden er for, at risikoen indtræffer. Bestyrelsen vurderer hvert år i forbindelse med risikovurderingen de væsentligste risici i forhold til forretningsmodellen. Risiciene vil ikke nødvendigvis kræve ændringer i forretningsmodellen, men kan give anledning til en revurdering af denne eller ændring i styringen af risikopolitikken. Bestyrelsen forholder sig i risikovurderingen konkret til de væsentlige risici.

Konkret er risikokategorierne og metoderne til at måle risici udtrykt gennem politikker. Forretningsmodellens risici samt øvrige væsentlige risici, herunder hvordan de enkelte risici imødekommes, indgår i bestyrelsens årlige risikovurdering. I risikovurderingen summeres de væsentligste risici ift. forretningsmodellen i en skematisk form og eventuelle handlinger til håndtering af identificerede risici indgår.

Risikokategorierne, der vedrører opgørelse af solvenskapitalkravet er ligeledes i skematisk form beskrevet i PBU's risikovurdering, hvoraf der også fremgår metoder til at måle, opgøre og kvantificere risici, samt vurderingen af om risikoen er opgjort betryggende i forhold til det af bestyrelsen fastsatte sikkerhedsniveau.

PBU's risikostyringssystem er forankret hos den risikoansvarlige.

Litra b)

En beskrivelse af, hvordan risikostyringssystemet, herunder risikostyringsfunktionen, anvendes og integreres i selskabets organisationsstruktur og beslutningsprocesser.

PBU's risikostyringsfunktion er ansvarlig for PBU's risikokomité, hvori risikostyring integreres i PBU's organisationsstruktur og -beslutningsprocesser.

PBU's Risikokomité har til formål at fastlægge de generelle principper for måling, styring og rapportering af PBU's risici og at identificere de væsentlige risici for PBU's medlemmer og PBU. Tillige har Risikokomitéen til formål at overvåge udviklingen inden for risikoområderne med fokus på PBU's medlemmer og PBU, herunder bl.a. indvirkningen af ændrede vilkår på de finansielle markeder, ændrede lovgivningsrammer, ændrede vilkår på arbejdsmarkedet for pædagoger, ændringer i de operationelle rammer og branche-udviklingen på livsforsikrings- og pensionsmarkedet.

Risikokomitéens formål er endvidere at sikre, at PBU's risikostyringsstruktur er robust og velfungerende samt at drøfte og evt. initiere nye overordnede tiltag på risikostyringsområdet i forhold til PBU's forretningsmodel. Der udarbejdes referat af alle møder i Risikokomitéen til ledelsesgruppen, hvor der tages stilling til om evt. forhold skal rapporteres til bestyrelsen.

Risikokomitéen understøtter dermed bestyrelsens risikovurdering i forhold til de væsentligste risici og gennemførelse af forretningsmodellen. Ydermere sikrer Risikokomitéen, at PBU's risikostyringssystem, er

velintegreret i organisationsstrukturen og beslutningsprocessen, samt dækker de risici, der indgår i beregningen af solvenskapitalkravet og de risici, der ikke eller ikke til fulde indgår i denne beregning.

Risikokomiteén understøtter tillige, at risikostyringssystemet omfatter de strategier, processer og rapporteringsprocedurer, der er nødvendige for til stadighed at identificere, måle, overvåge, styre og indberette de risici, som pensionskassen kan blive udsat for, og deres indbyrdes sammenhæng.

Der er et kommissorium for Risikokomiteén, herunder komitéens medlemmer og ansvarsområder, og der er et årshjul for Risikokomiteéns arbejde og overordnede emner. Årshjulet danner således rammen for de strukturerede diskussioner, der går forud for bestyrelses- og revisionsudvalgsmøderne, jf. de tilsvarende årshjul for bestyrelsen og revisionsudvalget.

Enhver mulig akkumulering af risici overvåges ved at se på udviklingen i risikoophobningen i både opgørelsen af solvenskapitalkravet, i den interne risikomodel, i de enkelte risikohændelser og operationelle risici i Forca og PBU samt via kapitalplanen.

Artikel 294, stk. 4

Rapporten om solvens og økonomisk situation skal indeholde alle følgende oplysninger om den proces, som forsikrings- eller genforsikringsselskabet har indført for at opfylde forpligtelse til at udføre en vurdering af egen risiko og solvens:

Litra a)

En beskrivelse af den proces, selskabet anvender til at opfylde sin forpligtelse til at udføre en vurdering af egen risiko og solvens som led i sit risikostyringssystem, herunder hvordan vurderingen af egen risiko og solvens er integreret i selskabets organisationsstruktur og beslutningsprocesser

Af § 3, stk. 2, nr.1, i bekendtgørelse om ledelse og styring af forsikringsselskaber m.v. fremgår, at bestyrelsen mindst én gang årligt skal foretage en vurdering af PBU's egen risiko og solvens.

I bekendtgørelsens § 4 er de overordnede krav til indholdet af risikovurderingen fastlagt. Risikovurderingen vurderer ud fra en going concern-forudsætning på både kort og lang sigt konkret, om det opgjorte solvenskapitalkrav i PBU (bestyrelsen har besluttet at anvende standardmodellen i Solvens II) har taget tilstrækkelig højde for alle væsentlige risici indvirkning over de næste 12 måneder. Ydermere indeholder risikovurderingen en vurdering af PBU's mulighed for at overholde både solvenskapitalkravet og minimumskapitalkravet. PBU anvender i risikovurderingen en strategisk horisont på (mindst) 5 år modsvarende fremskrivningen af kapitalplanen samt gennemførelsen af den af bestyrelsen besluttede forretningsmodel.

Solvenskapitalkravet (SCR) opgøres i standardmodellen. Udgangspunktet for parametrene i standardmodellen er, at de har et sikkerhedsniveau på 99,5 pct. (200-års begivenhed). Som følge af overgangen til markedsrente, og med introduktionen af livscyklus er de væsentligste risici, som indgår i SCR, markedsrisikoen på egenkapitalens egne investeringsaktiver samt operationel risiko. Dog indgår, at PBU's hensættelser på ugaranteret gennemsnitsrente opgøres som om ydelserne er garanterede uagtet, at de er ugaranterede.

Investeringspolitikken er løbende blevet tilpasset til, at ordningen siden 1. januar 2015 i meget væsentligt omfang har været på markedsrente med livscyklus. I lyset af PBU's enkle ordning tilstræbes ressourcemæssigt og økonomisk fornuftige processer og procedurer. I udgangspunktet indebærer det, at hele beregningen – både aktivsiden og passivsiden – samt opgørelsen af solvenskapitalkravet foretages af Forca i en standardiseret proces på tværs af Forca's kunder. Når PBU har godkendt opgørelsen af solvenskapitalkravet foretager Forca indberetningen til Finanstilsynet/Nationalbanken/EIOPA.

Solvenskapitalkravet opgøres med en hyppighed mindst modsvarende kravene i Solvens II-direktivet og rapporteres til bestyrelsen kvartalsvist. Følsomhedsanalyser og reverse stresstests foretages kvartalsvist eller modsvarende kravene fra Finanstilsynet og bekendtgørelsen herom.

Ved væsentlige ændringer i PBU's risikoprofil eller i forretningsmodellen udløser det behov for udførelse af en ny opgørelse af solvenskapitalkravet uden for den almindelige tidsplan.

Litra b)

En erklæring, som beskriver, hvordan selskabets vurdering af egen risiko og solvens gennemgås og godkendes af selskabets administrations-, ledelses- eller tilsynsorgan

PBU's vurdering af egen risiko og solvens gennemgås og godkendes af bestyrelsen på det sidste ordinære bestyrelsesmøde i året, inden det indsendes til Finanstilsynet. Forinden godkendelsen på dette møde er der løbende drøftelser omkring risikobilledet og eventuelle ændringer heraf. Dette er en fast proces, der følger et fastlagt årshjul for bestyrelsen.

PBU udarbejder en risikovurdering af alle væsentlige risici med udgangspunkt i kravene i bekendtgørelse om ledelse og styring af forsikringsselskaber. Risikovurderingen udarbejdes mindst én gang årligt og indgår i årshjulet for bestyrelsen. Ved væsentlige ændringer i PBU's risikoprofil eller i forretningsmodellen opdateres risikovurderingen.

Ud over vurdering af om det beregnede solvenskapitalkrav har taget tilstrækkelig højde for alle væsentlige risicis indvirkning i de kommende 12 måneder, skal det indgå i risikovurderingen, at PBU's forretningsmodel er langsigtet, og at risikovurderingen – hvor relevant – som minimum dækker over en strategisk planlægningsperiode modsvarende forretningsmodellen, hvilket typisk på kapitalområdet svarer til en strategisk planlægningsperiode på fem år.

I risikovurderingen indgår identifikation af de væsentligste risici for PBU i forhold til forretningsmodellen og lovkrav. Alle identificerede væsentlige risici beskrives kvalitativt og kvantificeres – hvis muligt – økonomisk og i forhold til solvenskapitalkravet. Dette sker af overskuelighedshensyn i skemaform med udgangspunkt i kravene i Solvens II-direktivet og skemaet anvendes som udgangspunkt for risikorapporteringen. For de identificerede væsentlige risici indgår i risikovurderingen om risikoen imødegås og i givet fald om risikoen imødegås med kapital eller med risikobegrænsende foranstaltninger (risikoværn).

Bestyrelsen godkender det indberettede solvenskapitalkrav og følsomhedsanalyserne under det faste dagsordenspunkt på bestyrelsesmøderne "Aktuelt risikobillede, herunder kvartalsrapportering", og tager i den forbindelse stilling til, om opgørelsen udviser et fornuftigt resultat. I kvartalsrapporten til bestyrelsen indgår både kapitalkravet opgjort ved solvenskapitalkravet og risikoniveauet opgjort ved ØRN samt resultatet af følsomhedsanalyserne.

Litra c)

En erklæring, som forklarer, hvordan selskabet er kommet frem til sit eget solvensbehov under hensyntagen til risikoprofilen, samt hvordan dets kapitalforvaltningsaktiviteter og risikostyringssystem arbejder sammen.

Til beregning af solvenskapitalkravet anvender PBU standardformlen under Solvens II efter specifikationerne i Solvens II-forordningen, som bl.a. er implementeret i dansk lovgivning med Bekendtgørelse om opgørelse af kapitalgrundlag og solvenskapitalkrav for koncerner.

Tidshorisonten for vurderingen af risici er 1 år modsvarende, at solvenskapitalkravet opgøres med en 1-års horisont. Bestyrelsen har ved opgørelsen af solvenskapitalkravet fastlagt et sikkerhedsniveau på 99,5 pct. svarende til en 200-års begivenhed, og vurderer, at en opgørelse ved brug af standardformlen opfylder sikkerhedsniveauet, jf. bekendtgørelsen.

Forudsætningerne for opgørelsen er modsvarende de stød, der indgår i bekendtgørelsen, herunder en løbende justering af den anticykliske aktiejustering. I lyset af PBU's enkle ordning tilstræbes ressourcemæssigt og økonomisk fornuftige processer og procedurer. I udgangspunktet indebærer det, at hele beregningen – både aktivsiden og passivsiden – samt opgørelsen af solvenskapitalkravet foretages af Forca i en standardiseret proces på tværs af Forca's kunder. Når PBU har godkendt opgørelsen af solvenskapitalkravet foretager Forca indberetningen til EIOPA.

Solvenskapitalkravet opgøres med en hyppighed mindst modsvarende kravene i bekendtgørelsen og rapporteres til bestyrelsen kvartalsvist. Følsomhedsanalyser og reverse stresstests foretages kvartalsvist eller modsvarende kravene fra Finanstilsynet.

De anvendte data ved opgørelsen af solvenskapitalkravet er veldokumenterede, nøjagtige, komplette og hensigtsmæssige (indhold før form). PBU kan med dette udgangspunkt, ud fra ressourcemæssige hensyn, i lyset af PBU's enkle ordning, anvende forsimplinger ved opgørelsen af solvenskapitalkravet, såfremt dette vurderes kun at påvirke solvenskapitalkravet marginalt. Såfremt der ikke kan skaffes gennemlysningsdata på en forvalter kan nøgletalsgennemlysning anvendes. Alternativt anvendes risikokategorien type II-aktierisiko til opgørelse af risikoen.

Solvenskapitalkravet opgøres kvartalsvist, men kan ved behov foretages månedsvist eller på dagsbasis såfremt, der ikke behøves gennemlyste data. Som følge af PBU's lave volatilitet i solvenskapitalkravet sammenholdt med PBU's høje overdækning vurderes en kvartalsvis opgørelse som retvisende og ressourcemæssig forsvarlig.

Ved væsentlige ændringer i PBU's risikoprofil eller i forretningsmodellen udøser det behov for udførelse af en ny opgørelse af solvenskapitalkravet uden for den almindelige tidsplan. Yderligere ved store reserveflyt mellem afdelingerne vil der være et umiddelbart behov for at foretage en opgørelse af solvenskapitalkravet.

PBU's kapitalforvaltningsaktiviteter og risikostyringssystem er forankret via den interne risikomodel – ØRN. Den interne risikostyringsmodel blev etableret i forlængelse af finanskrisen i 2008. ØRN-modellen anvendes til styring af medlemmernes investeringsrisiko på opsparing i markedrente og på ugaranteret gennemsnitsrente. ØRN-risikoen måler risikoen for tab af formue i procent ved indregning af stødene på markedsrisiko under hensyntagen til risikofaktorer og makrofaktor. Bestyrelsen har fastsat rammer for ØRN-risikoen ved en rentestigning på ét procentpoint og ved et rentefald på ét procentpoint. Bestyrelsen modtager rapportering om overholdelsen af rammerne i hver kvartalsrapport.

ØRN-modellen fungerer som risikostyringsværktøj på medlemmernes investeringsrisiko, herunder som stress på den indregnede risiko ved opgørelsen af solvenskapitalkravet (standardmodellen) og ved indregning af makrofaktor, anticyklisk aktiejusteringsfaktor og risikofaktorer på de enkelte forvaltere. Der er godkendt grænser for risikoappetitten for alle investeringsstrategier i livscyklusproduktet, herunder risikoen på de enkelte alderstrin i livscyklusproduktet.

Det vurderes, at ØRN-modellen sammenholdt med livscyklusproduktets risikoaftrapning ved stigende alder er tilstrækkeligt til at styre medlemmernes investeringsrisiko på livscyklus. Tillige udarbejder administrationen risikoanalyser i forbindelse med fastlæggelsen af investeringspolitikken, hvor porteføljens historiske afkast-/risikoforhold inddrages.

Risikostyringsfunktionen har i samråd med investeringsfunktionen udarbejdet en proces for investeringsindstillinger i forhold til risikostyring. De konkrete tiltag, der sikrer et tæt samspil mellem kapitalforvaltningsaktiviteter og risikostyringssystem, omfatter blandt andet, at

- ved alle nye investeringer inddrages risikostyring i investeringsprocessen frem mod investeringsindstillingen og i den endelige investeringsindstilling vil risikostyring konkret forholde sig til risici knyttet til den konkrete investering og risici knyttet til den overordnede investeringsportefølje. I investeringsindstillingen vil der blandt andet indgå en fast struktur (skema/template) omkring den konkrete investering og påvirkningen heraf på den samlede investeringsportefølje
- ved taktiske dispositioner (TAA og omlægninger) er investeringsfunktionens mandat øget og tydeliggjort indenfor de af bestyrelsen fastsatte investerings- og risikorammer. Herved sikres en mere effektiv og reel investeringsproces ved TAA. Risikostyring vil uafhængigt af investeringsfunktionen monitorere alle taktiske dispositioner (TAA) og der vil ske afrapportering til direktionen på de månedlige møder, hvor afkastet gennemgås. Herudover er der etableret måling af afkastpåvirkningen overordnet fra taktiske dispositioner (afkastdekomponering), som ligeledes vil indgå på de månedlige møder, hvor afkastet gennemgås og måles i forhold til benchmark og konkurrenter.

Herudover er der etableret afholdelse af faste periodiske møder om den overordnede og strategiske tilgang til investeringsporteføljen og arkitekturen af denne, særligt i forhold til livscyklusproduktet. Risikostyringsfunktionen har ansvaret for mødernes dagsorden.

B.4 Intern kontrolsystem

Artikel 294, stk. 5

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets interne kontrolsystem:

Litra a)

En beskrivelse af selskabets interne kontrolsystem

Pensionskassens bestyrelse har vedtaget en politik for intern kontrol. Formålet med politikken er at fastlægge rammerne for den interne kontrol i pensionskassen. Det overordnede strategiske mål er at sikre, at pensionskassen opfylder lovgivningen og overholder interne regelsæt samtidig med, at pensionskassen drives effektivt og i overensstemmelse med den af bestyrelsen fastlagte risikoprofil.

Det interne kontrolsystem i pensionskassen indgår som en integreret del af pensionskassens organisation, hvor der er fastlagt klart definerede roller, som understøtter en effektiv og klar ansvarsfordeling på kontrolområdet. De udførende kontroller understøttes af forretningsgange og øvrige administrative procedurer for løbende opfølgning inden for hvert væsentligt aktivitetsområde, herunder områder som er outsourcet.

Udover at den enkelte afdeling er ansvarlig for kontrollen på sit område, er den interne kontrol forankret i såvel revisionsudvalget, risikokomiteén samt de fire nøglefunktioner: aktuariat, compliance, risikostyring og intern audit, jf. nedenfor.

Det interne kontrolsystem understøttes endvidere af faste rapporteringsrutiner internt i pensionskassen og i forhold til områder, som er outsourcet.

Der er på forskellige niveauer i pensionskassen etableret en intern kontrolstruktur, som sikrer den nødvendige kontrol og opfølgning i pensionskassen samt i forhold til outsourcing, primært i forhold til pensionskassens associerede selskab, Forca A/S.

Revisionsudvalget overvåger løbende det interne kontrolsystem og behandler i den forbindelse den årlige compliance-rapport, ISAE 3402-erklæringen fra Forca, samt regnskabsprocessen og -praksis.

ISAE 3402-erklæringen fra Forca er en erklæring afgivet af Forca's ledelse og påtegnet af den uafhængige revision, blandt andet ved at ledelsens udsagn efterprøves og stikprøvevist kontrolleres og som omhandler "Erklæring om driftskontroller og effektivitet heraf for perioden 1. januar – 31. december 20xx i tilknytning til Forca A/S' administrative ydelser til Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger (PBU)". Erklæringen indgår som et væsentlig element i kontrolgrundlaget for outsourcingen til Forca. Som supplement udfører PBU's administration endvidere stikprøver i forhold til de områder, som er outsourcet til Forca. Erklæringen anvendes også af Pædagogernes Pensions valgte uafhængige revision som et væsentligt grundlag for revisionen af Årsrapporten.

Risikokomiteén understøtter, at risikostyringssystemet omfatter de strategier, processer og rapporteringsprocedurer, der er nødvendige for til stadighed at identificere, måle, overvåge, styre og indberette de risici, som pensionskassen kan blive udsat for, og deres indbyrdes sammenhæng. Der er for risikokomiteén udarbejdet et årshjul, som sikrer at komitéen behandler en række faste risikoforhold mindst en gang årligt.

Organiseringen af de fire nøglefunktioner, risikostyring, aktuar, compliance og intern audit, sker i overensstemmelse med den almindelige måde at organisere kontrolmiljøet på i form af tre forsvarslinjer, som samlet udgør pensionskassens værn mod manglende compliance.

Der er udpeget en hvidvaskansvarlig, som kontrollerer varetagelsen af hvidvask i forbindelse med betjeningen af medlemmerne, hvilket sker i Forca.

Der er ligeledes udpeget en IT-sikkerhedsansvarlig, som kontrollerer, at IT-sikkerhedspolitikken overholdes og at de fornødne IT-sikkerhedsprocedurer implementeres i pensionskassen.

Den modtagne rapportering fra Forca kontrolleres løbende, og der er etableret procedurer som sikrer kontrol og test af den modtagne rapportering.

Litra b)

En beskrivelse af, hvordan compliance-funktionen fungerer.

Compliance-funktionen har ansvaret i pensionskassen for, at der er metoder og procedurer, der er egnede til at opdage og mindske risikoen for manglende overholdelse af gældende lovgivning, markedsstandarder eller interne regelsæt. Der er udpeget en nøgleperson – Compliance Officer – som er ansvarlig for compliance-funktionen, herunder compliance-funktionens opgaver og rapportering til direktion og bestyrelse.

Compliance-funktionen skal vurdere og kontrollere, at de metoder og procedurer som pensionskassen har, er velegnede til at imødekomme compliancerisici. Compliance-funktionen skal endvidere vurdere og kontrollere, om de foranstaltninger, der træffes for at afhjælpe eventuelle mangler, er effektive.

Derudover skal compliance-funktionen rådgive bestyrelse og direktion om overholdelse af den finansielle lovgivning og vurdere konsekvenserne af lovændringer for pensionskassen. Direktionen skal sikre, at compliance-funktionen kan rette henvendelse og rapportere direkte til bestyrelsen uafhængigt af direktionen og give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen i de tilfælde, hvor funktionen finder det nødvendigt.

Compliance-funktionen skal være uafhængig og ikke deltage i udførelsen af de aktiviteter, som funktionen kontrollerer. For at sikre den nødvendige uafhængighed i organisationen, kan de øvrige funktioner i organisationen ikke kræve redigering eller på anden måde påvirke indholdet i compliance-rapporten.

Compliance-funktionen har adgang til alle oplysninger, som er relevant for varetagelsen af ansvarsområdet, ligesom enhver medarbejder er forpligtet til at samarbejde med compliance-funktionen.

B.5 Intern auditfunktion

Artikel 294, stk. 6

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets interne auditfunktion:

Litra a)

En beskrivelse af, hvordan selskabets interne auditfunktion fungerer

Pensionskassen har etableret en intern auditfunktion i henhold til reglerne i bekendtgørelse om ledelse og styring af forsikringsselskaber m.v. og EU-kommissionens delegerede forordning 2015/35.

Det er den interne auditfunksions opgave løbende at vurdere hvorvidt det interne kontrolsystem og andre elementer af ledelsen og styringen er hensigtsmæssige og betryggende. Den interne auditfunktion skal være objektiv og uafhængig af virksomhedens operationelle funktioner.

I pensionskassen er den interne auditfunktion outsourcet til et eksternt revisionsselskab som bestyrelsen har vurderet har den fornødne viden og erfaring til at varetage funktionen betryggende. I samarbejde med nøglepersonen for intern audit aftaler det eksterne revisionsselskab forhold vedrørende udførelsen af intern audit, herunder samarbejde, rapportering og rotationsplan m.v.

Intern auditfunktionen skal give direktion og bestyrelsen sin vurdering af, hvorvidt det interne kontrolsystem er tilstrækkeligt og effektivt. Funktionen skal dokumentere sit arbejde med henblik på at kunne vurdere funktionens effektivitet og muliggøre en gennemgang af den foretagne interne audit og dens resultater.

Den interne auditfunktion skal udarbejde en intern auditplan over hvilke opgaver der skal udføres. Denne auditplan skal bygge på en metodisk analyse af risici og baseres på risikovurdering og væsentlighed. Planen skal endvidere indeholde det auditarbejde, der skal udføres i de kommende år, idet der tages højde for alle pensionskassens aktiviteter og hele ledelsessystemet.

Den interne auditfunksions arbejde skal dokumenteres med henblik på at vurdere funktionens effektivitet og muliggøre en gennemgang af den foretagne audit og dens resultater. Der skal indberettes en skriftlig rapport om funktionens resultater og henstillinger til direktionen mindst én gang årligt.

Rapporten skal indeholde en frist for afhjælpning af eventuelle mangler og oplyse om status på anbefalinger, der ikke var afhjulpel ved foregående auditrapport.

Litra b)

En beskrivelse af, hvordan selskabets interne auditfunktion forbliver uafhængig og objektiv i forhold til de aktiviteter, der undersøges

Den interne audit skal være objektiv og uafhængig af de operationelle funktioner og må ikke i forbindelse med sin audit være under påvirkning fra bestyrelse eller direktion, som kan bringe funktionens uafhængighed i fare.

I pensionskassen er den interne auditfunktion outsourcet til et eksternt revisionsselskab, der vurderes, at have den fornødne viden og erfaring til at varetage denne funktion. Ansvar for funktionen forbliver imidlertid hos pensionskassen og direktionen har udpeget en nøgleperson til varetagelse heraf, men nøglepersonen har ingen indflydelse på arbejdets tilrettelæggelse og udførelse. På denne måde sikrer pensionskassen, at udførelsen af den interne auditfunktion altid er objektiv og uafhængig.

B.6 Aktuarfunktion

Artikel 294, stk. 7

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde en beskrivelse af, hvordan forsikrings- eller genforsikringsselskabets aktuarfunktion fungerer.

Pensionskassen har etableret en aktuarfunktion i henhold til reglerne i bekendtgørelse om ledelse og styring af forsikringsselskaber m.v. og EU-kommissionens delegerede forordning 2015/35. Den ansvarshavende aktuar er udpeget som nøgleperson for aktuarfunktionen.

Det er aktuarfunktionens opgave at overvåge og kontrollere opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser. Aktuarfunktionen giver direktion og bestyrelsen sin vurdering af, hvorvidt hensættelserne er betryggende mv.

Der indberettes en skriftlig rapport om funktionens resultater og henstillinger til direktionen mindst én gang årligt, jf. afsnit B.1 om aktuarfunktionen ovenfor.

B.7 Outsourcing

Artikel 294, stk. 8

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde en beskrivelse af forsikrings- eller genforsikringsselskabets outsourcingpolitik, selskabets outsourcing af eventuelle kritiske eller vigtige operationelle funktioner eller aktiviteter samt de områder, som de tjenesteydere, der leverer disse funktioner eller aktiviteter, befinder sig i.

Bestyrelsen har vedtaget en politik og retningslinjer for outsourcing. Formålet med politikken og retningslinjerne for outsourcing er at fastlægge rammerne for outsourcing i pensionskassen, herunder procedurer ved aftaleindgåelse, opfølgning og kontrol samt rapportering.

I overensstemmelse med pensionskassens forretningsmodel er det overordnede strategiske mål med outsourcing i en høj kvalitet at få udført en række af de opgaver som pensionskassen har - på en fleksibel måde og til en konkurrencedygtig pris, uden at pensionskassen påtager sig unødvendigt store eller uventede risici herved.

Det indgår som en central del af pensionskassens forretningsmodel, at der skal ske outsourcing af en række aktivitetsområder inden for pensionsvirksomhed. Bestyrelsen beslutter hvilke væsentlige aktivitetsområder, som skal outsources under hensyntagen til strategien for pensionskassen, omkostnings- og ressourceforhold, adgang til viden og kompetencer, mulighed for medindflydelse og tilpasning til pensionskassens ønsker og forhold samt service og tilgængelighed.

Idet ansvaret for de outsourcete aktiviteter forbliver hos pensionskassen, indgår det som et afgørende parameter, at pensionskassen fra leverandøren modtager fyldestgørende rapportering i forhold til opfyldelse af aftalen, og at aftalen giver pensionskasse adgang til at kontrollere varetagelsen af de outsourcete opgaver.

Enhver beslutning om outsourcing af væsentlige opgaver skal træffes af bestyrelsen. Ved tvivl om en opgave er væsentlig, skal spørgsmålet om outsourcing forelægges bestyrelsen. Bestyrelsen træffer beslutning om outsourcing på et veldokumenteret og detaljeret beslutningsgrundlag, hvori vilkår og betingelser for outsourcingaftalen klart beskrives og forklares. Direktionen har ansvaret for dette.

Outsourcing af kritiske eller vigtige operationelle funktioner eller aktiviteter

Forca A/S er primær leverandør af den outsourcete forsikringsadministration. Følgende væsentlige områder i pensionskassen er outsourcet:

- 1) Porteføljeforvaltning og aktivt ejerskab (eksterne formueforvaltere, Nykredit Porteføljeadministration samt Bank of Montreal (BMO))
- 2) Regnskabsfunktion (Forca A/S)
- 3) Medlemsadministration (Forca A/S)
- 4) Ejendomsadministration (DEAS)
- 5) IT-drift (Forca A/S)
- 6) Intern audit-funktionen (Deloitte)

B.8 Andre oplysninger

Artikel 294, stk. 9

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde en vurdering af, hvorvidt forsikrings- eller genforsikringsselskabets ledelsessystem er fyldestgørende i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten af de risici, der er forbundet med selskabets virksomhed.

Det er pensionskassens vurdering, at ledelsessystemet er fyldestgørende, idet der henses til pensionskassens simple forretningsmodel, effektive beslutnings- og rapporteringsprocedurer, organiseringsstruktur, herunder funktionsadskillelse mellem afdelingerne, kontrolsystemet samt pensionskassens risikostyring.

Pensionskassens forretningsmodel er simpel, idet der tilbydes standardiserede finansielle produkter til en homogen medlemsskare. Dette betyder at PBU kan fungere med en relativ lille organisation kombineret med outsourcing af en række administrative og it-driftsmæssige opgaver til specialiserede selskaber, først og fremmest administrationsselskabet Forca.

Der er etableret effektive beslutningsprocedurer med klar fordeling af funktions- og ansvarsområder, som varetages af en række specialiserede medarbejdere. Endvidere er der etableret rapporteringsprocedurer, som sikrer, at alle medarbejdere modtager relevante oplysninger til at varetage deres opgaver. Procedurerne understøttes af relevante it-værktøjer og forretningsgange.

Pensionskassen ledes af en administrerende direktør under hvem, der er etableret funktioner indenfor aktuariat, compliance og risikostyring samt internal audit, som sammenlagt sikrer et hensigtsmæssigt kontrolsystem. Organisationsstrukturen sikrer passende funktionsadskillelse, således at ingen kontrollerer sig selv.

Pensionskassens risikostyring tager i sit virke højde for arten, omfanget og kompleksiteten af de risici, der knytter sig til driften af pensionskassen.

Artikel 294, stk. 10

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde et selvstændigt afsnit med alle andre væsentlige oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets ledelsessystem.

Pensionskassens daglige drift ledes af en administrerende direktør. Under og med reference til ham er der fire direktører på områderne aktuariat, forretningsudvikling, investering og økonomi. Derudover er der en afdeling benævnt direktionssupport, der ledes af en Compliance Officer.

Organisatorisk består pensionskassen dermed af følgende enheder:

- 'Aktuariat' bestående af to personer under ledelse af en ansvarshavende aktuar, der er udpeget som nøgleperson for aktuarfunktionen
- 'Forretningsudvikling' bestående af fire personer under ledelse af en udviklingsdirektør
- 'Investering' bestående af fem personer under ledelse af en investeringsdirektør, der er udpeget som nøgleperson for investeringsfunktionen
- 'Risikostyring, Økonomi og analyse' bestående af fem personer under ledelse af en økonomidirektør, der er udpeget som nøgleperson for risikostyringsfunktionen. Økonomiområdet ledes af en økonomichef med reference til Økonomidirektøren
- 'Direktionssupport' bestående af seks personer under ledelse af en Compliance Officer, der er udpeget som nøgleperson for compliancefunktionen. 'Direktionssupport' beskæftiger sig ud over compliance med jura, HR, IT og sekretariatsfunktioner samt forplejning og køkken.

Der er desuden udpeget en nøgleperson med ansvar for intern auditfunktionen. Nøglepersonen indgår organisatorisk under Compliance Officer.

C. RISIKOPROFIL

Artikel 295, stk. 1

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde kvalitative og kvantitative oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets risikoprofil i overensstemmelse med stk. 2-7 i selvstændige afsnit for følgende risikokategorier:

- a) *forsikringsrisici*
- b) *markedsrisici*
- c) *kreditrisici*
- d) *likviditetsrisici*
- e) *operationelle risici*
- f) *andre væsentlige risici*

Pædagogernes Pension har nedenfor i afsnit C.1 til C.7 valgt at besvare ovenstående ved for de enkelte hovedkategorier: Forsikringsrisici, markedsrisici, kreditrisici, likviditetsrisici, operationelle risici samt andre væsentlige risici, at inddrage besvarelsen af stk. 2-7 i det omfang, at det er relevant for hovedkategorien og hvis det ikke er behandlet under andre hovedkategorier.

Artikel 295, stk. 2

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets risikoeksponering, herunder fra ikkebalanceførte positioner og overførsel af risiko til special purpose vehicles:

Pædagogernes Pension har ikke "ikke-balanceførte positioner", hvorfor der ikke er foranstaltninger, der bruges til at vurdere risikoen på disse, hvorfor der i sagens natur ikke er væsentlige ændringer heri i løbet af 2016.

Pædagogernes Pension har ikke "special purpose vehicles", hvorfor der ikke er foranstaltninger, der bruges til at vurdere disse risici, hvorfor der i sagens natur ikke er væsentlige ændringer heri i løbet af 2016.

Øvrige oplysninger om risikoeksponering fremgår af afsnit C.1 til C.6 nedenfor.

Litra a)

En beskrivelse af de foranstaltninger, der bruges til at vurdere disse risici i selskabet, herunder eventuelle væsentlige ændringer i løbet af rapporteringsperioden

Pædagogernes Pension anvender en række foranstaltninger til at vurdere risikoeksponeringen, væsentligst:

- Der er organisatorisk etableret en risikostyringsfunktion og udpeget en nøgleperson som risikoansvarlig. Risikostyringsfunktionen fungerer uafhængigt af forretningsfunktionerne og refererer til direktionen.
- Der er udarbejdet en politik for risikostyringssystemet.
- Risikostyringsfunktionen har ansvaret for at vurdere risikoeksponeringen i Pædagogernes Pension.
- Risikostyringsfunktionen varetager vurderingen af risikoeksponeringen blandt andet på følgende måder:
 - Risikokomiteén, som overvåger og rapporterer om risikobilledet og ændringer heri.
 - Omfattende rapportering vedrørende investeringsområdet, herunder afkast og vurdering heraf i forhold til øvrige pensionsselskaber og relevante benchmark, porteføljerisiko, aktivsammensætning, koncentrations- og likviditetsrisiko, kreditrisiko, modpartsrisiko mv.
 - Løbende overvågning af og rapportering om overholdelse af lovgivningsrammer og de(n) af bestyrelsen fastsatte rammer for aktivsammensætning, koncentrationsrisiko, likviditetsrisiko og risikotolerance.

- Gennemførelse af prudent person beregninger med henblik på at vurdere konsistensen mellem afkastforventningerne i investeringspolitikken og prognoser samt udbetalte pensioner i forhold til medlemmerne.
- Gennemgang af og risikovurdering i forhold til alle nye investeringer forinden disse indstilles til gennemførelse.
- Overvågning og rapportering i forhold til outsourcing-partnere, særligt vedrørende administrationen af pensionsvirksomheden og outsourcingen til eksterne formueforvaltere.
- Overvågning og rapportering i forhold til operationelle risici.
- Løbende opgørelse af solvenskapitalkravet (SCR), herunder overvågning af udviklingen i de enkelte risikoelementer, samt følsomhedsanalyse på de væsentligste risici.
- Overvågning af medlemmernes investeringsrisiko i Pædagogernes Pensions egen risikomodell: ØRN. Herunder løbende gennemgang af risikoprofilen på alle forvaltere og porteføljer og vurdering af behov for ændringer heri.
- Ansvarlig for udarbejdelse af "Vurdering af egen risiko og solvens" til bestyrelsens godkendelse, herunder oplæg på det samlede risikobillede for Pædagogernes Pension.
- Den risikoansvarlige udarbejder risikorapport til direktionen og bestyrelsen i forhold til overholdelsen af lovkrav til risikostyringsfunktionen samt evt. tiltag, der kan forbedre vurderingen af risikoeksponeringen.

Forsikringsrisici vurderes årligt i forbindelse med fastsættelse af forsikringstekniske satser for det kommende år.

Litra b)

Beskrivelse af de væsentlige risici, som selskabet er eksponeret mod, herunder eventuelle væsentlige ændringer i løbet af rapporteringsperioden

PBU's risikoprofil er kendetegnet ved, at ordningen er på fuld markedsrente med livscyklus og med ensartede kollektive risikodækninger (gruppeliv). Risikotolerancegrænserne for medlemmernes investeringsrisiko fastlægges af bestyrelsen blandt andet gennem ØRN-modellen og Prudent Person-beregninger. Der har ikke været ændringer i løbet af rapporteringsperioden.

De væsentligste risici for pensionskassens medlemmer blev senest vurderet i forbindelse med bestyrelsens årlige risikovurdering, der er indsendt til Finanstilsynet d. 22. december 2016. Den væsentligste risiko i forhold til medlemmerne er, at investeringspolitikken sikrer medlemmerne den optimale sammensætning mellem afkast og risiko. Tillige er en væsentlig strategisk risikofaktor, at medlemmernes investeringsprofil på markedsrente med livscyklus er afstemt mod medlemmernes afkast-/risikoprofil og endelig, at der er sammenhæng mellem prognoser og pensioner i forhold til afkast- og risikoforventningerne i den førte investeringspolitik.

Bestyrelsen har i forhold til forretningsmodellen og medlemmerne i løbet af 2016 vurderet, hvilke risici, der er væsentlige, og hvorledes disse risici dels vil indvirke på forretningsmodellen og medlemmerne, og dels hvor stor sandsynligheden er, for at risikoen indtræffer. Dette er senest sket på bestyrelsesmødet i december 2016, hvor bestyrelsen vurderede, at de væsentligste overordnede risici i forhold til forretningsmodellen, er:

- A. Afkast
- B. Omkostninger
- C. Forretningsudvikling
- D. Digitalisering (FinTech)
- E. Ydelser
- F. Øgede myndigheds- og lovkrav
- G. Outsourcing

Risiciene vil ikke nødvendigvis kræve ændringer i forretningsmodellen. Fx vil øgede myndighedskrav ikke som sådan ændre på målsætningerne i modellen, men kunne give anledning til en revurdering af denne eller ændring i fx styringen af investeringspolitikken.

Yderligere bliver PBU mødt med flere markedsspecifikke risici, herunder forsikringsrisici, markedsrisici, risiko som følge af valutaeksponering og koncentrationsrisiko, jf. nedenfor.

Forsikringsrisiko

Se under C.1 nedenfor.

Markedsrisiko

Se under C.2 nedenfor.

Likviditetsrisiko

Se under C.4 nedenfor.

Koncentrationsrisiko

Se under C.2 nedenfor.

Litra c)

En beskrivelse af, hvordan aktiver er blevet investeret i overensstemmelse med "prudent person"-princippet i artikel 132 i direktiv 2009/138/EF, således at de risici, der er omhandlet i nævnte artikel, og den korrekte styring deraf også indgår i beskrivelsen.

PBU sikrer, at der investeres i overensstemmelse med "prudent person"-princippet via en række faktorer og tiltag. Først og fremmest sikres dette ved, at der fokuseres på investeringsaktivernes sikkerhed, kvalitet, likviditet og rentabilitet. Ligeledes investeres udelukkende i aktiver, hvortil der knytter sig risici, som kan identificeres, måles, overvåges, forvaltes, kontrolleres og rapporteres.

Sikkerhed: Porteføljens sikkerhed forstås som den infrastruktur, der binder porteføljen sammen, og som sikrer PBU's ejerskab til aktiverne. PBU anvender JP Morgan som global depotbank for langt hovedparten af de børsnoterede aktiver. Depotopgaven reguleres gennem kontraktgrundlag. JP Morgan er klassificeret som et SIFI-institut (Systemically Important Financial Institution) af FSB Financial Stability Board.

PBU anvender Danske Bank som hovedbankforbindelse. Danske Bank er ligeledes klassificeret som et SIFI-institut.

I forhold til PBU's unoterede investeringer foregår langt hovedparten af disse investeringer i kapitalfonde. Ejerskabet i disse fonde dokumenteres typisk via ejerfortegnelser, ejerbog, når det gælder aktieselskaber, lister over kapitaltilsagn og via kapitalkontoen i disse fonde. Dokumentation herfor fremgår af den løbende kvartalsvise rapportering fra disse fonde. Dokumentation for ejerskabet til de aktiver, som kapitalfondene investerer i, er mangeartede og meget afhængig af hvilken type aktiver, der investeres i. Inden for Europa er fondene reguleret gennem Lov om forvaltere af alternative investeringsfonde (FAIF). Uden for Europa er der ikke særlige lovkrav og ejerskabet til forskellige typer aktiver bestemmes på mange måder. Dokumentation for ejerskabet til fonde og underliggende aktiver er i øvrigt et område, der er genstand for særlig interesse på revisorniveau, fx på kvartalsbasis ved indberetning af registrerede aktiver.

Ejerskabet til direkte ejede ejendomme i Danmark sikres ved tinglysning. PBU besidder ikke direkte ejede ejendomme i udlandet og besidder i øvrigt ikke andre direkte ejede aktiver.

Kvalitet: Hensynet til porteføljens kvalitet vedrører de anstrengelser PBU gør sig for at sikre kvaliteten i udvælgelsen af aktiverne, herunder arbejdet med at udvælge kvalitetssamarbejdspartnere såsom depotbank, hovedbankforbindelse og kapitalforvaltere.

Processen for udvælgelse af samarbejdspartnere er omfattende og bestemmes blandt andet af PBU's forretningsorden. Her er der opstillet en lang række krav for udvælgelse og afskedigelse af porteføljeforvaltere. Bestyrelsen gennemgår årligt overholdelse af disse krav og rammer.

Likviditet: Hensynet til porteføljens likviditet sikres ved, at PBU har en meget stor del af den samlede portefølje investeret i meget likvide globale aktier og meget likvide danske stats- og realkreditobligationer. Ud over disse aktiver vil der normalt tillige være god likviditet i porteføljen af virksomhedsobligationer, globale indeksobligationer og i porteføljen af statsobligationer fra udviklingslande. Den illikvide del af porteføljen består af ejendomme og unoterede investeringer.

PBU har valgt en relativ likvid porteføljesammensætning kendetegnet ved en beskeden andel unoterede investeringer og en markedskonform andel ejendomsaktiver. PBU har endvidere valgt en global tilgang til aktivklasserne og har således ikke en uforholdsmæssig stor andel danske aktier i porteføljen eller en særlig stor eksponering mod enkeltaktiver.

PBU er i øvrigt en pensionskasse i vækst med stort set alle medlemmer på markedsrente. Dette sikrer dels et løbende likviditetsoverskud, fordi indbetalingerne er større end udbetalingerne dels en meget lang investeringshorisont, hvor pensionskassen ikke er tvunget til at realisere aktiver under vanskelige markedsvilkår.

Rentabilitet: PBU's væsentligste opgave i forhold til medlemmerne er at skabe de bedst mulige pensioner. Hensynet til rentabilitet er derfor en helt afgørende målsætning for PBU's bestyrelse. PBU's bestyrelse og administration arbejder løbende med at tilpasse investeringsorganisationen i forhold til den valgte investeringsstrategi, således at der altid er den fornødne og bedst mulige bemanning til løsning af opgaverne.

I forhold til hver enkelt investering i PBU måles, overvåges, forvaltes, kontrolleres og rapporteres der om et sæt af risikovariabeler, herunder en stillingtagen til aktivets markedsrisiko, forvalterrisiko, likviditetsrisiko og gearingsrisiko. Herudover vil de enkelte investeringer i risikomæssig forstand belastes via en række idiosynkratiske risici. Alle investeringer risikobehandles kvalitativt og kvantitativt på kvartalsmøder i en dialog mellem de investeringsansvarlige og risikofunktionen.

Bestyrelsen orienteres i kvartalsrapporteringen om udviklingen i risikoniveauet samt om ændringer i vurderingen af det aktuelle risikobillede og makrobillede, herunder udviklingen i risikofaktorerne og evt. ændringer i disse siden seneste rapportering. På hvert bestyrelsesmøde under dagsordenspunktet "Aktuelt risikobillede, herunder kvartalsrapportering" gennemgås væsentlige ændringer i investeringsporteføljens sammensætning.

Artikel 295, stk. 3

Hvad angår risikokoncentration, skal rapporten om solvens og finansiell situation indeholde en beskrivelse af de væsentlige risikokoncentrationer, som forsikrings- eller genforsikringsselskabet er eksponeret mod.

Beskrivelsen fremgår af artikel 295, stk. 2, litra b, vedr. koncentrationsrisiko ovenfor.

For så vidt angår forsikringsrisici vurderes der ikke at være væsentlig risikokoncentration.

Artikel 295, stk. 4

Hvad angår risikoreduktion, skal rapporten om solvens og finansiell situation indeholde en beskrivelse af de metoder, der bruges til risikoreduktion, samt processerne til overvågning af, hvorvidt disse risikoreduktionsmetoder fortsat er effektive.

PBU kan foretage forskellige dispositioner med henblik på at ændre risikoprofilen på porteføljen. Dette være sig først og fremmest anvendelse af finansielle risikoreducerende instrumenter, såsom optioner, swaps, futures og terminsforretninger, samt valutaafdækningsstrategier.

Hensigten med disse værktøjer er primært at have mulighed for risikoafdækning via afledte instrumenter frem for at skulle foretage større og eventuelt u hensigtsmæssige ændringer i de underliggende porteføljer.

Eftersom PBU's dominerende produkt igennem de seneste 10 år har været markedsrenteproduktet, og da PBU's tilgang til en markedsrenteportefølje er meget langsigtet og karakteriseret ved en målsætning om at have et direkte ejerskab til investeringerne, har anvendelsen af afledte instrumenter generelt været meget beskeden. Det direkte ejerskab skal her forstås sådan, at bestyrelsen ved fastlæggelsen af investeringspolitikken foretrækker, at PBU har direkte ejerskab til såvel børsnoterede aktier og obligationer som til unoterede investeringer frem for en indirekte eksponering opnået via afledte instrumenter.

De to vigtigste eksempler på forsikringer (risikoafdækning), som PBU har gjort brug af de seneste 10 år er en systematisk anvendelse af valutaterminsforretninger samt en meget beskeden anvendelse af rente-swaps.

Afdækningen af valuta sker via helt almindelige valutaterminsforretninger og gennemføres i dag alene med pengeinstitutter, som har en kreditramme godkendt af bestyrelsen, som modpart.

For så vidt angår forsikringsrisici har PBU valgt ikke at anvende risikoreduktion i form af genforsikring. Risikoen og behovet for genforsikring vurderes mindst én gang årligt.

Artikel 295, stk. 5

Hvad angår likviditetsrisici, skal rapporten om solvens og finansiel situation indeholde det samlede beløb for den forventede fortjeneste indeholdt i fremtidige præmier beregnet i overensstemmelse med artikel 260, stk. 2.

Den forventede fortjeneste indeholdt i fremtidige præmier er nul.

Artikel 295, stk. 6

Hvad angår risikofølsomhed, skal rapporten om solvens og finansiel situation indeholde en beskrivelse af metoder, antagelser og resultatet af stresstest og følsomhedsanalyser for væsentlige risici og begivenheder.

PBU gennemfører flere typer af stress-beregninger for at vurdere investeringsstrategiens robusthed.

Disse kan opdeles i:

1. PBU's egen risikomodel – ØRN
2. Følsomhedsanalyse i forhold til opgørelse af solvenskapitalkravet
3. Følsomhedsvurderingen i forhold til medlemmernes pensioner – prudent person
4. Øvrige følsomhedsvurderinger

Til de enkelte punkter kan bemærkes:

1. PBU's egen risikomodel – ØRN

Stress-beregningerne i ØRN-modellen, som minimum gennemføres månedligt, er fastlagt i forretningsordenen for bestyrelsen og baseres på stødene i det (tidligere) gule trafiklys uden indregning af korrelation, men med tillæg for likviditets-, manager- og gearingsrisiko på de enkelte forvaltere. Modellen er testet op mod den finansielle krise i 2008-2009 og giver en vurdering af det maksimale tab på 1-års sigt med meget stor sikkerhed (99,5 pct. niveau).

Der laves løbende rapportering på ØRN-risikoen og overholdelsen af de af bestyrelsen fastsatte rammer. Ledelsen og bestyrelsen orienteres også om eventuelle ændringer i ØRN-risikoen som følge af ændringer i risikovurderingen af de enkelte investeringer og/eller ændringer i makrofaktoren. Alle investeringer gennemgås kvartalsvist, hvor alle forvaltere gennemgås af de investeringsansvarlige samt risikostyringsafdelingen. Evt. ændringer indstilles til direktionens godkendelse og rapporteres til bestyrelsen.

Af figur 1 fremgår udviklingen i ØRN-risikoen (tab i pct. efter skat på 99,5 pct. sikkerhedsniveau) i henholdsvis et rentestignings- og et rentefaldsscenario.

2. Følsomhedsanalyse i forhold til opgørelse af solvenskapitalkravet

For at vurdere styrken af sikkerhedsniveauet – svarende til usikkerheden og robustheden på solvenskapitalkravet – i forhold til de *væsentligste* risici udføres følsomhedsanalyser i forhold til de væsentligste risici opgørelsen af solvenskapitalkravet i modellen under Solvens II, jf. Solvens II-forordningen. De udvalgte risici er:

- a. Markedsrisici, herunder rente-, aktie-, spænd- og ejendomsrisici
- b. Livsforsikringsrisici, herunder levetid.

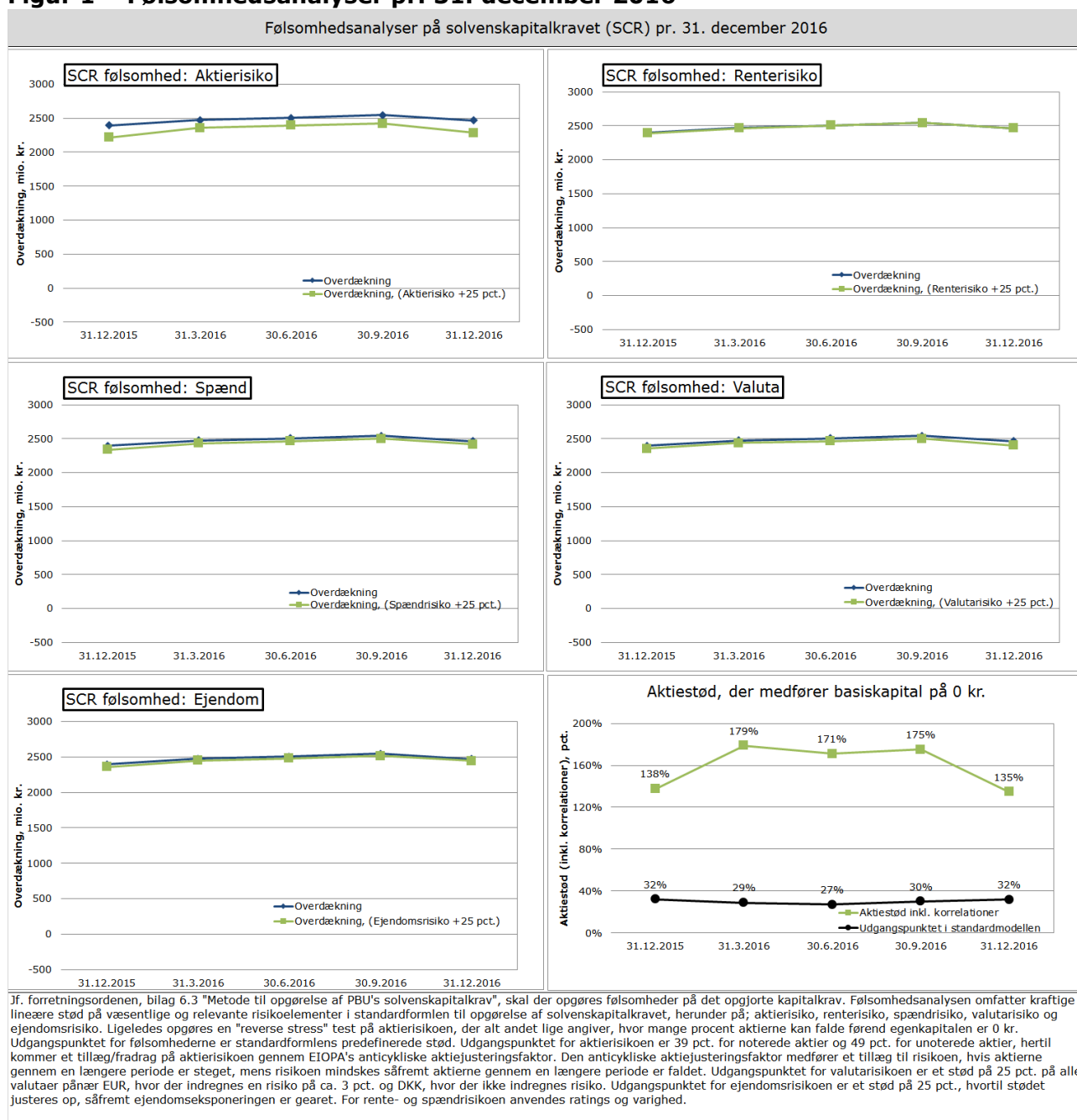
For hver af disse følsomheder beregnes – hvis muligt og relevant – påvirkningen af solvenskapitalkravet, basiskapitalen samt overdækningsprocenten med afsæt i faste stød for sammenlignelighed over tid.

Ligeledes udføres reverse-stress test på markedsrisiciene, herunder særligt aktierisikoen i forhold til kapitalelementerne ovenfor. Dvs. at der opgøres, hvilke stødniveauer, der skal til for, at pensionskassen bliver insolvent.

Bestyrelsen har fastlagt opgørelsesmetoden for solvenskapitalkravet og har i tillæg hertil fastlagt kravene til opgørelseshyppighed samt følsomhedsanalyser (stress-test).

Rapporteringen om resultatet af følsomhedsanalyserne indgår under det faste dagsordenspunkt på bestyrelsesmøderne "Aktuelt risikobillede, herunder kvartalsrapportering".

Figur 1 – Følsomhedsanalyser pr. 31. december 2016

3. Følsomhedsvurderingen i forhold til medlemmernes pensioner – prudent person

PBU har siden 2013 endvidere i forbindelse med fastlæggelsen af investeringspolitikken anvendt prudent person beregninger til at vurdere, hvor robust investeringspolitikken er i forhold til de udmeldte pensioner, og hvilke risici pensionerne for de forskellige aldersgrupper er mest følsomme overfor.

Prudent person beregningerne er baseret på dels egne scenarier – herunder ØRN-risikoen – og de udmeldte scenarier fra Finanstilsynet.

4. Øvrige følsomhedsvurderinger

Udover ovennævnte følsomhedsvurderinger vurderes risikoen i forhold til gennemførslen af forretningsmodellen over en længere horisont (mindst 5 år) løbende i forhold til kapitalplanen, hvor PBU's kapital og solvens (SCR) fremskrives i forhold til de bestyrelsesbeslutninger, som gennemførslen af forretningsmodellen forudsætter.

C.1 Forsikringsrisici

Artikel 295, stk. 1, litra a)

Forsikringsrisici

PBU påtager sig alene forsikringsmæssige risici i forhold til den obligatoriske pensionsordning for medlemmer indenfor det af pensionskassen omfattede overenskomstområde. Indholdet af den obligatoriske pensionsordning fremgår af Pensionsregulativet, som godkendes af bestyrelsen efter forelæggelse for overenskomstparterne. Risikodækninger tegnes som gruppelivsforsikring med standardiserede dækningsstørrelser, undtagen bidragsfritagelse ved invaliditet, samt videreførte ægtefælle- og invalidepensioner fra tidligere regulativer.

Bestyrelsen vedtager årligt størrelse og pris for gruppelivsforsikringen dækninger efter indstilling fra administrationen. Dækning af invaliderisiko tager udgangspunkt i medlemmernes tilkendelse af offentlig førtidspension.

Risici i forbindelse med nye produkter håndteres i henhold til retningslinjer for introduktion af nye produkter. Selve overvågningen af de forsikringsmæssige risici forankres administrativt i risikokomiteén, hvor den ansvarshavende aktuar har ansvaret for at rejse eventuelle risici.

Forsikringsrisikoen bæres af medlemmerne i den forstand, at betalingen – som er ens for alle medlemmer – for forsikringsdækningen fastsættes med udgangspunkt i alle medlemmers konstaterede og forventede sygdomsrisici og levetider. PBU's forsikringsrisici kan opdeles i to: Sundhedsforsikringsrisici og livsforsikringsrisici.

Sundhedsforsikringsrisici

Sundhedsrisici indeholder gruppelivsdækningerne invalidesum, invalidepension og kritisk sygdom. Forsikringerne er 1-årige dvs. præmien fastsættes på baggrund af det foregående års skadesforløb, antal dækkede samt størrelsen af bonusfonden vedrørende gruppeliv. PBU har i forbindelse med den årlige risikovurdering foretaget 5.000 risikosimulationer, der viser, at risikopræmierne med meget stor sikkerhed overstiger udbetalingerne på disse ydelser.

Sundhedsrisici indbefatter tillige katastroferisici.

PBU udbetaler gruppeinvalidesummen og gruppeinvaliderenten ved tilkendelse af offentlig førtidspension, dog kan ½ invalidesum udbetales ved fx tilkendelse af offentlig revalidering eller ressourceforløb. Ved start af udbetaling af gruppeinvaliderenten afsættes altid hensættelser svarende til varig udbetaling af gruppeinvaliderenten.

Livsforsikringsrisici

Livsforsikringsrisici omfatter risiko i forbindelse med levetid, dødelighed og omkostninger.

Levetidsrisiko er risikoen for, at medlemmerne lever længere end forventet. For pensioner i markedsrente bæres risikoen af medlemmerne, mens risikoen alene påhviler pensionskassen regnskabsmæssigt for en mindre bestand af pensionsmodtagere.

Dødelighedsrisiko er risikoen for, at flere medlemmer dør før end forventet. I forhold til dødsfaldsforsikringerne er disse 1-årige dvs. præmien fastsættes på baggrund af det foregående års skadesforløb, antal dækkede samt størrelsen af bonusfonden vedrørende gruppeliv, hvilket sikrer kontrol og overvågning af risikoen.

I forhold til omkostninger indgår PBU i et administrationsfællesskab med to andre pensionskasser, der alle har fokus på nedbringelse af administrationsomkostningerne, og disse har været for nedadgående de seneste år.

For overblik over de forsikringsmæssige risici henvises til Årsrapporten for Pædagogernes Pension 2016.

C.2 Markedsrisici

Artikel 295, stk. 1, litra b)

Markedsrisici

Markedsrisiko er risiko for, at markedsværdien af aktiver og passiver ændres som følge af ændringer i markedsforholdene. PBU påtager sig markedsrisiko med henblik på at opnå en god forretning af de indbetalte pensionsmidler. Der lægges vægt på, at investeringsporteføljen er diversificeret, og at de risikofyldte investeringer kan fastholdes selv efter en meget negativ markedsudvikling. Risikoniveauet fastlægges i forbindelse med investeringsstrategien.

PBU's investeringspolitik sigter efter at skabe det bedst mulige afkast under hensyntagen til den aktivfordeling og de investeringsrammer, som bestyrelsen har fastsat. Investeringsrammerne, herunder risikotolerancen, tager udgangspunkt i PBU's analyse af de langsigtede forventninger til aktivernes udvikling. Afkastmålsætningen er bred i den forstand, at den ikke indeholder en eksplicit langsigtet målsætning, men sigter på at skabe gode afkast for medlemmerne gennem skiftende økonomiske konjunkturer. De overordnede strategiske mål herunder aktivfordelingen for områderne fastsættes årligt i investeringspolitikken.

De løbende taktiske justeringer til investeringsstrategien foregår i investeringskomiteen som samles hver 14. dag. Investeringsprocessen baserer sig på løbende analyse og overvågning af de økonomiske og politiske forhold, herunder udviklingen på de finansielle markeder.

Den effektive forvaltning af PBU's aktiver sikres ved månedlige afkastrapporteringsmøder med direktionen, de kvartalsvise møder for risikovurdering af de enkelte investeringsfonde med fastsættelse af risikofaktorer til brug for PBU's interne risikomodel, ØRN.

ØRN-modellen

Ud over det lovpligtige solvenskapitalkrav (SCR) og rammerne for aktivsammensætningen har bestyrelsen besluttet, at der laves supplerende risikoopgørelser for markedsrisiko i en intern risikomodel: ØRN-modellen.

Opgørelsen af ØRN på investeringsaktiverne er baseret på en række risikofaktorer som fastsættes af investeringsafdelingen og risikostyringsafdelingen, med efterfølgende godkendelse af direktionen. Følgende risikofaktorer indgår i ØRN-modellen:

- Markedsrisiko
- Managerrisiko
- Likviditetsrisiko
- Gearing
- Makrofaktor
- Anticyklisk aktiejusteringsfaktor

Målingen af det aktuelle risikoniveau i ØRN-modellen er baseret på et fast defineret risiko scenarium i form af Finanstilsynets gule trafiklys for markedsrisiko. ØRN-modellen bliver løbende tilpasset markedsforholdene og er således ikke baseret på historiske risikovurderinger for aktier og obligationer.

I opgørelsen af risikoen i ØRN-modellen indgår individuelle risikofaktorer på forvalterne, der afspejler risici i form af markedsrisiko, likviditetsrisiko og finansiel gearing samt en makrofaktor, der afspejler vurderingen af den makroøkonomiske situation. De individuelle faktorer gennemgås mindst kvartalsvist for at sikre, at de afspejler den konkrete risiko. Evt. ændringer godkendes af direktionen med orientering af bestyrelsen.

ØRN-modellen anvendes endvidere til supplerende følsomhedsanalyse på de stød på markedsrisici, som anvendes ved opgørelsen af solvenskapitalkravet, herunder vurderingen af de enkelte aktivklassers risiko.

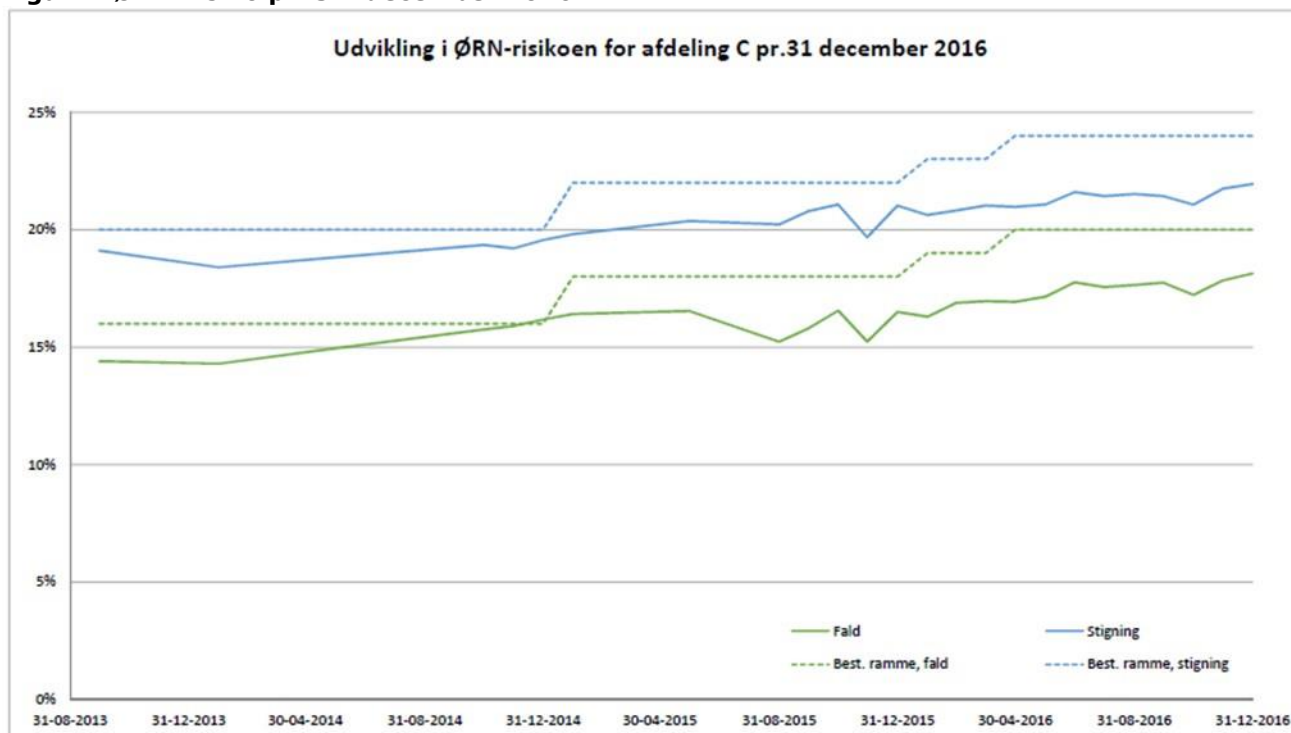
ØRN-modellen anvendes ligeledes ved opgørelse af likviditetsrisiko, idet der for alle forvaltere/porteføljer indgår en likviditetsscore, som et mål for, hvor omsættelig aktivet er.

ØRN-modellen: Medlemmernes investeringsrisiko på markedsrente og ugaranteret gennemsnitsrente

ØRN-modellen anvendes til styring af medlemmernes investeringsrisiko på opsparing i markedsrente og på ugaranteret gennemsnitsrente. ØRN-risikoen udtrykker her risikoen for tab af formue i procent ved indregning af stødene på markedsrisiko under hensyntagen til risikofaktorer og makrofaktor. Bestyrelsen fastsætter rammer for ØRN-risikoen ved en rentestigning på ét procentpoint og ved et rentefald på ét procentpoint.

Figur 2 angiver ØRN-risikoen i henholdsvis et rentestignings- og et rentefaldsscenario. Som det ses har bestyrelsen over perioden øget risikorammerne.

Figur 2. ØRN-risiko pr. 31. december 2016

Valutarisiko

Tabel 1 viser de nuværende afdækningsrammer. Valutaterminsforretninger anvendes til at afdække risikoen, såfremt PBU har en position i den pågældende valuta. Disse forretninger har typisk en løbetid på under ét år og rulles derfor fast ved udløb således at afdækningsrammerne overholdes.

Tabel 1: Afdækningsrammer pr. 31. december 2016

Valutaafdækning (pct.)	Nedre ramme	Øvre ramme
USD	20	100
JPY	20	100
EUR	20	100

Bestyrelsen har endvidere fastsat benchmark for graden af valutaafdækning, der for ovennævnte valutaer er 50 pct.

Koncentrationsrisiko

PBU's portefølje består af otte hovedaktivklasser samt en række underaktivklasser, og flere end 40 kapitalforvaltere varetager forvaltningen af PBU's mandater for omtrent 60 mia. kr. PBU's bestyrelse fastsætter rammer for investeringsrisikoen og investeringssammensætningen samt godkender investeringstilsgn til nye aktivtyper.

Da PBU ikke har samlet sine investeringer i enkelte selskaber, men spreder risikoen af sine investeringer ved at have en diversificeret portefølje med en høj grad af geografisk spredning og spredning af investeringsrisikoen på mange aktivklasser, vurderes det derfor overordnet set, at koncentrationsrisikoen i PBU's portefølje er beskeden. Strategien sikrer endvidere, at pensionskassen ikke er afhængig af specifikke konjunkturforløb, men i højere grad er afhængig af forskelligartede konjunkturforløb i forskellige lande og industrigrupper.

I bestyrelsens diskussion af investeringspolitikken på årets sidste ordinære bestyrelsesmøde forholder bestyrelsen sig desuden kritisk til koncentrationsrisikoen.

PBU måler ikke koncentrationsrisiko på investeringsforeninger, hvor der alene er tale om, at diversificerede investeringer ligger pakket ind. Ligeledes antages det, at der ses bort fra koncentrationsrisikoen på danske stats- og realkreditobligationer. Danmark har den højeste kreditvurdering (AAA) ved de største internationale kreditvurderingsinstitutter, hvilket i tilstrækkeligt omfang borger for kvaliteten.

C.3 Kreditrisici

Artikel 295, stk. 1, litra c)

Kreditrisici

PBU har kreditlines på en lang række større pengeinstitutter i ind- og udland. Disse rammer er fastlagt af bestyrelsen med udgangspunkt i blandt andet kreditvurderinger fra internationale kreditvurderingsselskaber. I vurderingen indgår også om pengeinstitutterne er systemiske.

PBU kan alene have indlån i pengeinstitutter, der er godkendt af bestyrelsen. For hvert godkendt pengeinstitut har bestyrelsen fastsat en øvre ramme for det samlede indlån. PBU's evt. negative saldi hos pengeinstitutterne må alene henføres til midlertidige likviditetsbehov, fx i forbindelse med betaling af løbende driftsudgifter, tidsforskel mellem afregning af køb og salg af værdipapirer, afregning af margin på afledte finansielle kontrakter (herunder valuta).

De aktiver, der bidrager til kreditspændrisikoen i PBU er hovedsageligt danske stats- og realkreditobligationer, statsobligationer fra udviklingslande samt virksomhedsobligationer.

Den løbende overvågning af spændrisikoen viser, at andelen af meget illikvide obligationer i kreditsegmenterne D, CCC og unrated er lav, mens størstedelen af spændrisikoen kan henføres til obligationer, der befinder sig i AAA og AA kreditsegmentet, jf. tabel 2.

Tabel 2. Kreditrisiko

Rente-/kreditspændrisiko pr. 31. december 2016			
Rating	PBU's portefølje , pct.	Akkumuleret, pct.	Investeringskategori
AAA	60,0%	60,0%	Investment-grade: Lav sandsynlighed for konkurs
AA	3,2%	63,2%	
A	2,9%	66,1%	
BBB	4,5%	70,6%	
BB	16,9%	87,5%	Non-investment-grade: Højere sandsynlighed for konkurs
B	8,0%	95,5%	
CCC	1,0%	96,5%	
Ikke-ratede	3,5%	100,0%	
Total	100,0%	100,0%	

Forvalterne på særligt virksomhedsobligationer og EMD (statsobligationer udstedt af udviklingslande) bliver løbende stress-testet i et investeringsklima, der er sammenligneligt med Finanstilsynets 2008-scenarie, og hver enkelt forvalter overvåges løbende i ØRN-modellen.

C.4 Likviditetsrisici

Artikel 295, stk. 1, litra d)

Likviditetsrisici

Likviditetsrisici er overordnet set risikoen for, at PBU ikke har likviditet til at opfylde sine betalingsforpligtelser til tiden. Tillige forstås de risici, der opstår som følge af tidsmæssige forskelle mellem indgående og udgående pengestrømme. PBU er i udgangspunktet i betydeligt likviditetsoverskud, da de årlige indbetalinger er væsentligt højere end de årlige udbetalinger. De likviditetstræk PBU væsentligst har, er pensionsudbetalinger, PAL-skat og kapitalkald fra fondstilsagn, hvilket kan planlægges i god tid. Den positive nettopengestrøm forventes at fortsætte i mindst 5 år, senest dokumenteret i budgetprognoserne for 2017-2021.

PBU kan benytte repoforretninger til tilvejebringelse af likviditet. Ved en repoforretning rejses likviditet i en periode ved salg af statsobligationer med normal valør og køb af præcis samme post på termin.

For størstedelen af PBU's aktiver, herunder nominelle obligationer, der hovedsagligt består af danske og tyske statsobligationer samt danske realkreditobligationer, og noterede aktier, gælder at disse nemt kan handles på velfungerende, gennemsigtige og regulerede markeder. PBU's interne risikomodell – ØRN – tager eksplicit stilling til likviditetsrisikoen ved alle PBU's investeringer. Udgangspunktet i ØRN er, at aktiverne handles på et velfungerende, gennemsigtigt og reguleret marked. Hvis dette ikke er tilfældet, vil der optræde og blive beregnet en likviditetsrisiko, der afspejler graden af mangel på gennemsigtighed, prisspænd og omsættelighed. Der indregnes i alle tilfælde for PBU's alternative investeringer et øget stress som følge af den manglende likviditet. I ØRN-modellens risikobudget straffes investeringerne som udgangspunkt med det "gule" trafiklys multipliceret med likviditetsfaktoren.

PBU har lines ved en række danske og udenlandske pengeinstitutter, beskrevet i bestyrelsens forretningsorden, som begrænser størrelsen af PBU's indlån i de enkelte pengeinstitutter. PBU har ikke kredit-

lines og PBU's evt. negative saldi hos pengeinstitutterne må alene henføres til midlertidige likviditetsbehov, fx i forbindelse med betaling af løbende driftsudgifter, tidsforskel mellem afregning af køb og salg af værdipapirer samt afregning af margin på afledte finansielle kontrakter, herunder valuta.

Bestyrelsen ønsker i udgangspunkt at kunne dække de likviditetsbehov, der måtte være. PBU's største likviditetsbehov vil aktuelt opstå ved:

- 1) Styrkelse af afdækkede valutaer overfor danske kroner
- 2) Rentefald, der vil medføre øget behov for sikkerhedsstillelse til PBU's modpart i en indgået swap-aftale.

Bestyrelsen har i forhold til styring af likviditetsrisikoen fastsat nedenstående kriterier for pensionskassens investeringer.

Retningslinjer for likviditetsrisiko:

- Mindst 30 pct. af PBU's investeringsaktiver skal være i meget letomsættelige aktiver (kategori 1)
- Maksimalt 30 pct. af PBU's investeringsaktiver må være i svært omsættelige aktiver (kategori 3)

Kategorierne er defineret på følgende måde:

1. Letomsættelige investeringsaktiver er aktiver, der både i stor mængde og med kort varsel kan afhændes øjeblikkeligt og til en pris, der modsvarer anvendt værdiansættelse
2. Mindre omsættelige investeringsaktiver er aktiver, der i stor mængde eller med kort varsel ikke kan afhændes øjeblikkeligt uden et værditab til følge
3. Svært omsættelige investeringsaktiver er aktiver, der med kort varsel ikke er mulige at afhænde.

Nedenstående viser likviditetskategorierne for PBU's investeringsaktiver:

Likviditetskategori	Definition	Grænse
1	Let omsættelige investeringsaktiver	> 30 pct. af AUM
2	Mindre omsættelige investeringsaktiver	0 - 70 pct. af AUM
3	Svært omsættelige investeringsaktiver	< 30 pct. af AUM

Pr. 31. december 2016 ser PBU's inddeling af aktiverne ud som nedenfor:

Tabel 3. Likviditetsrisiko pr. 31. december 2016

Likviditetsrisiko – pr. 31. december 2016			
Likviditetskategori	Markedsværdi mio. kr.	Andel af aktiver	Ramme, pct.
(1) Letomsættelige aktiver	37.487	72,6%	30 - 100 pct.
(2) Mindre omsættelige aktiver	8.021	15,5%	0 - 70 pct.
(3) Svært omsættelige aktiver	6.157	11,9%	0 - 30 pct.

Note: Opgørelsen af likviditetsrisikoen vedrører de aktiver, der knytter sig til PBU's investeringsaktiver. Likviditetsrisiko er fastsat i ØRN-modellen ud fra, hvor hurtigt aktivet kan omsættes i markedet samt i hvilken grad prisen påvirkes af salget.

C.5 Operationelle risici

Artikel 295, stk. 1, litra e)

Operationelle risici

Operationelle risici beskriver de tab, som PBU kan blive mødt med som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige- og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, herunder juridiske risici. Det omfatter blandt andet:

1. Fejl i porteføljeadministration, herunder prissætning, afregning og rapportering
2. Bedrageri og anden økonomisk kriminalitet
3. Fejl i udbetalinger
4. Fejl i informationsmateriale, rådgivning og vejledning
5. It-nedbrud
6. Fejl i juridiske dokumenter eller procedurer.

PBU's controller foretager identificering, overvågning og rapportering af hændelser inden for området. Der vedligeholdes et register over alle identificerede operationelle hændelser, som PBU har været ude for. De rapporterede hændelser forelægges i PBU's risikokomité.

I forhold til den daglige drift knytter de operationelle risici sig til Forca's varetagelse af dele af PBU's administration på medlems-, aktuar-, fonds-, it- og økonomiområdet. En række forhold er dog med til at imødegå disse risici. Forenklingen af PBU's ordning medvirker til at mindske afhængigheden til Forca i form af bedre mulighed for at finde alternative løsninger til Forca. Endvidere er PBU repræsenteret i Forca's bestyrelse, og har således mulighed for at påvirke udviklingen og kende ændringerne i Forca's strategi.

Vedrørende risiko for væsentlige administrative fejl i Forca, modtager PBU årligt revisionsgodkendt ledelseserklæring, der bekræfter, at Forca's forretningsgange, kontroller og overvågning er betryggende. Dette suppleres af løbende afrapportering om driften, udviklingsprojekter og økonomien i Forca.

Endvidere foretages der i PBU stikprøver i forhold til en række af de opgaver, som er outsourcet til Forca. Det gælder særligt stikprøver på områder, hvor der ikke allerede foretages stikprøver i forbindelse med udarbejdelsen af den revisionsgodkendte ledelseserklæring. Fokus vil fortsat være på at udbygge stikprøvekontrollen og udbrede stikprøverne til flere områder som supplement til de stikprøver som sker i forbindelse med ledelseserklæringen fra Forca.

PBU har endvidere en IT-sikkerhedspolitik med henblik på at styrke arbejdet med IT-sikkerhed både i forhold til Forca, som varetager driften af IT, og i forhold til PBU. IT-sikkerhedspolitikken danner grundlag for revision af de gældende IT-sikkerhedsprocesser og -forretningsgange i PBU og medvirker til at sikre, at rolle og ansvarsfordeling i forhold til IT-sikkerhed er klarlagt. Endvidere har PBU stort fokus på fortsat at være sikre på en systematisk opfølgning på it-driften i Forca.

PBU har ikke siden overgangen til Forca i 2007 registreret operationelle risici af betydning for egenkapitalen.

Som følge af outsourcingen til Forca, er der relativt få medarbejdere i PBU's egen administration, hvilket umiddelbart giver en stor personafhængighed. Det vurderes dog, at driften på alle væsentlige områder kan fortsætte, selv hvis nøglemedarbejdere fratræder, idet alle væsentlige procedurer er veldokumenterede og håndteres i velafprøvede driftssystemer.

Der er over de seneste år konstateret en markant nedgang i antallet af manuelle sager i pensionssystemet i forhold til tidligere, hvilket er sket som følge af forenklingen af pensionsordningen og oprydning i forbindelse med transformationen. I al væsentlighed har PBU ikke længere manuelle sager i pensionssystemet.

PBU har yderligere outsourcet administration af investeringsforeninger til et administrationsselskab og stort set hele investeringsforvaltningen til eksterne porteføljeforvaltere. Der er i forhold til disse en løbende overvågning og bestyrelsen har fastsat retningslinjer for ansættelse og afskedigelse af forvaltere

C.6 Andre væsentlige risici

Artikel 295, stk. 1, litra f)

Andre væsentlige risici

Ud over de i litra a) til e) nævnte risici er der identificeret følgende væsentlige risici i vurderingen af egen risiko og solvens: 1) Digitalisering (FinTech), 2) Øgede myndighedskrav, 3) Omdømme og 4) Outsourcing.

Ingen af disse vurderes at indvirke på opgørelsen af solvenskapitalkravet, men vil kunne påvirke gennemførelsen af forretningsmodellen og evt. kræve mindre justeringer af denne.

C.7 Andre oplysninger

Artikel 295, stk. 7

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde et selvstændigt afsnit med alle andre væsentlige oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets risikoprofil.

Alle væsentlige oplysninger om Pædagogernes Pensions risikoprofil er indeholdt i beskrivelsen ovenfor.

D. VÆRDIANSÆTTELSE TIL SOLVENSFORMÅL

D.1 Aktiver

Artikel 296, stk. 1

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om værdiansættelse af forsikrings- eller genforsikringsselskabets aktiver til solvensformål:

Litra a)

Særskilte beskrivelser for hver enkelt væsentlig aktivklasse af værdien af aktiverne samt af det grundlag og de metoder og primære antagelser, der benyttes til værdiansættelse til solvensformål

I PBU er der ikke forskel i metode og antagelser i værdiansættelsen af aktiver til regnskab - og solvens opgørelser.

Tabel 4 redegør for værdierne for hvert enkelt væsentlig aktivklasse.

Tabel 4. Aktivklasser og markedsværdier pr. 31. december 2016

Aktivklasse	Markedsværdi 2016, mio. kr.	Markedsværdi 2015, mio. kr.
Noterede aktier	27.369	22.645
Unoterede aktier	2.898	2.664
Nominelle obligationer	11.742	14.534
Indeksobligationer	1.716	2.103
Obligationer udstedt af udviklingslande	2.930	2.116
Virksomhedsobligationer	5.684	4.846
Ejendomme	4.522	4.179
Øvrige, herunder likvider	2.251	970

Følgende grundlag, metode og antagelser er brugt til værdiansættelsen af:

- Børsnoterede aktier: Finansielle investeringsaktiver, der består af aktier, obligationer og investeringsforeningsandele, måles til dagsværdi. Køb og salg af finansielle investeringsaktiver indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdien af børsnoterede finansielle investeringsaktiver fastsættes ud fra lukkekursen på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer opgøres som nutidsværdi af obligationerne.
- Indeksobligationer: Finansielle investeringsaktiver, der består af aktier, obligationer og investeringsforeningsandele, måles til dagsværdi. Køb og salg af finansielle investeringsaktiver indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdien af børsnoterede finansielle investeringsaktiver fastsættes ud fra lukkekursen på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer opgøres som nutidsværdi af obligationerne.
- Nominelle obligationer: Finansielle investeringsaktiver, der består af aktier, obligationer og investeringsforeningsandele, måles til dagsværdi. Køb og salg af finansielle investeringsaktiver indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdien af børsnoterede finansielle investeringsaktiver fastsættes ud fra lukkekursen på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer opgøres som nutidsværdi af obligationerne.
- Virksomhedsobligationer: De noterede andele af virksomhedsporteføljen måles til dagsværdi. Køb og salg indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdien af børsnoterede virksomhedsobligationer fastsættes ud fra lukkekursen på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil.

Dagsværdien af de unoterede andele af virksomhedsporteføljen fastlægges ved hjælp af værdiansættelses-metoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter. De unoterede aktivers markedsværdi opdateres og vurderes på månedsbasis af PBU's administration med overvejende udgangspunkt i kvartalsrapporter fra porteføljeforvalterne i de enkelte investeringer.

- Obligationer fra udviklingslande: Obligationer fra udviklingslande måles til dagsværdi. Køb og salg indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdien af børsnoterede virksomhedsobligationer fastsættes ud fra lukkekursen på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil.
- Direkte ejede ejendomme: Dagsværdi af ejendomme er opgjort på grundlag af forventede drifts-afkast på den enkelte ejendom samt et tilknyttet forrentningskrav baseret på markedsforholdene. Ejendomme, der er sat til salg, er vurderet til forventet salgsværdi. Såfremt driftsafkastet efter markedsforholdene ikke umiddelbart kan opnås, er der ved værdiansættelsen taget højde herfor. Da PBU's domicilejendom udgør en ubetydelig andel (under 20 pct.) af en større investerings-ejendom, behandles den samlede ejendom inklusiv domicilejendommen som en investeringsejendom. Ejendomme under opførelse indregnes til en værdi, der svarer til de afholdte opførelsesudgifter.
- Ejendomsfonde: Dagsværdien af unoterede finansielle investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter. De unoterede ejendomsfondes markedsværdi opdateres og vurderes på månedsbasis af PBU's administration, med overvejende udgangspunkt i kvartalsrapporter fra porteføljeforvalterne i de enkelte investeringer.
- Unoterede aktiver: Dagsværdien af unoterede finansielle investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter. De unoterede aktivers markedsværdi opdateres og vurderes på månedsbasis af PBU's administration, med overvejende udgangspunkt i kvartalsrapporter fra porteføljeforvalterne i de enkelte investeringer.

Litra b)

Særskilte kvantitative og kvalitative forklaringer for hver enkelt væsentlig aktivklasse af eventuelle væsentlige forskelle mellem det grundlag samt de metoder og primære antagelser, som selskabet benytter til værdiansættelse til solvensformål, og dem, der benyttes til værdiansættelse i regnskaber.

I PBU er der ikke forskel i metode og antagelser i værdiansættelsen af aktiver til regnskab - og solvens opgørelser.

Ifølge EIOPA's retningslinjer for indberetning og offentliggørelse (EIOPA-BoS-15/109 DA) bør [s]elskabet...beskrive mindst følgende kvantitative og kvalitative oplysninger

- a) Det anvendte grundlag for indregning og værdiansættelse, herunder anvendte metoder og input, samt andre vurderinger end skøn, der i væsentlig omfang kunne påvirke de indregnede beløb, navnlig:
 - i) For væsentlige immaterielle aktiver:
 - ii) For væsentlige finansielle aktiver:
 - iii) For finansiell leasing og drift leasing:
 - iv) For væsentlige udskudte skatteaktiver:
 - v) For tilknyttede selskaber:
- b) Alle ændringer i det anvendte indregnings- og værdiansættelsesgrundlag eller i skøn i indberetningsperioden.
- c) Antagelser og vurderinger, herunder vedrørende de fremtidige og andre væsentlige kilder til skønsmæssige usikkerhed.

Ad. a) i)

PBU har ingen immaterielle aktiver.

Ad. a) ii)

For alle PBU børsnoterede finansielle aktiver er markedet pr. definition aktivt. For størstedelen af PBU's portefølje af unoterede papirer vurderes markedet at være aktivt, da PBU unoterede investeringer er placeret i fonde, som har flere interessenter og derfor er potentielle købere af PBU's andel. Hvis der er unoterede papirer, hvor PBU vurderer at markedet er inaktivt, benyttes den mest konservative af kostpris eller indre værdi til værdiansættelse.

Ad. a) iii)

PBU har alene benyttet sig af finansiell- og driftsleasing i forbindelse med leasing af et mindre antal firmabiler.

Ad. a) iv)

Der henvises til årsregnskabet for 2016 som kan tilgås på pensionskassens hjemmeside.

Beløbene er optaget til nominel værdi uanset at de ikke forrentes fra skat

Ad. a) v)

Alle PBU's tilknyttede selskaber er værdiansat enten ved hjælp af officielle markedskurser eller ved brug af den justerede indre værdis metode.

Ad. b)

Der har i indberetningsperioden ikke været ændringer i det anvendte indregnings- og værdiansættelsesgrundlag eller i skøn.

Ad. c)

Der anvendes i PBU ikke antagelser eller vurderinger, der bør være kilder til skønsmæssige usikkerhed.

D.2 Forsikringsmæssige hensættelser

Artikel 296, stk. 2, litra a

Særskilte beskrivelser for hver enkelt væsentlig branche af værdien af forsikringsmæssige hensættelser, herunder det bedste skøn og risikotillægget, samt af det grundlag og de metoder og primære antagelser, der benyttes til værdiansættelse til solvensformål

Værdien af forsikringsmæssige hensættelser fremgår af årsrapporten og kan specificeres som følger:

Tabel 5. Hensættelser

Mio.kr.	31.12.2016	01.01.2016
Forsikringsklasse I		
Retrospektiv reserve	2.250,2	3.303,2
Akkumuleret værdiregulering	162,8	729,7
Kollektivt bonuspotentiale	1.504,9	1.420,0
Risikomargen	15,4	132,2
Livsforsikringshensættelser	3.933,3	5.585,1
Garanterede ydelser	2.412,9	4.000,7
Individuelt bonuspotentiale	0,1	63,2
Forsikringsklasse III		
Hensættelser til unit-link kontrakter	51.066,2	44.674,4

For så vidt angår det grundlag og de metoder og antagelser, der benyttes til værdiansættelse til solvensformål, henvises der til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten, samt til anmeldelser til Finanstilsynet af 'Regler for opgørelse af pensionshensættelserne til markedsværdi' af 29. juni 2016 og 'Markedsværdiparametre' af 22. december 2016.

Artikel 296, stk. 2, litra b

En beskrivelse af den usikkerhed, der er forbundet med værdien af forsikringsmæssige hensættelser

Usikkerheden forbundet med værdien af forsikringsmæssige hensættelser for forsikringsklasse III hidrører primært fra den fremtidige udvikling i de aktuarmæssige faktorer, der indgår i opgørelsen. De væsentligste faktorer vedrører rente, levetid og omkostninger, som vurderes løbende og opdateres mindst én gang årligt.

Artikel 296, stk. 2, litra c

Særskilte kvantitative og kvalitative forklaringer for hver enkelt væsentlig branche af eventuelle væsentlige forskelle mellem det grundlag samt de metoder og primære antagelser, som selskabet benytter til værdiansættelse til solvensformål, og dem, der benyttes til værdiansættelse i regnskaber.

Der er ikke forskel mellem de metoder og antagelser, som PBU anvender til værdiansættelse af forsikringsmæssige hensættelser til solvensformål og i regnskaber.

Artikel 296, stk. 2, litra d

Når matchtilpasningen omhandlet i artikel 77b i direktiv 2009/138/EF anvendes, en beskrivelse af matchtilpasningen og af den portefølje af forpligtelser og overdragne aktiver, for hvilke matchtilpasningen anvendes, såvel som en kvantificering af indvirkningen på selskabets finansielle position af, at matchtilpasningen ændres til nul, herunder af størrelsen af forsikringsmæssige hensættelser, solvenskapitalkravet, minimumskapitalkravet, basiskapitalgrundlaget samt det anerkendte kapitalgrundlag, der kan medgå til dækning af minimumskapitalkravet og solvenskapitalkravet

PBU anvender ikke matchtilpasningen omhandlet i artikel 77b i direktiv 2009/138/EF.

Artikel 296, stk. 2, litra e

En erklæring om, hvorvidt volatilitetsjusteringen omhandlet i artikel 77d i direktiv 2009/138/EF anvendes af selskabet, såvel som en kvantificering af indvirkningen på selskabets finansielle position af, at volatilitetsjusteringen ændres til nul, herunder af størrelsen af forsikringsmæssige hensættelser, solvenskapitalkravet, minimumskapitalkravet, basiskapitalgrundlaget samt det anerkendte kapitalgrundlag, der kan medgå til dækning af minimumskapitalkravet og solvenskapitalkravet

PBU anvender ikke volatilitetsjusteringen omhandlet i artikel 77d i direktiv 2009/138/EF.

Artikel 296, stk. 2, litra f

En erklæring om, hvorvidt den midlertidige risikofrie rentekurve omhandlet i artikel 308c i direktiv 2009/138/EF anvendes af selskabet såvel som en kvantificering af indvirkningen på selskabets finansielle position af ikke at anvende overgangsforanstaltningen, herunder af størrelsen af forsikringsmæssige hensættelser, solvenskapitalkravet, minimumskapitalkravet, basiskapitalgrundlaget samt det anerkendte kapitalgrundlag, der kan medgå til dækning af minimumskapitalkravet og solvenskapitalkravet

PBU anvender ikke den midlertidige risikofrie rentekurve omhandlet i artikel 308c i direktiv 2009/138/EF.

Artikel 296, stk. 2, litra g

En erklæring om, hvorvidt overgangsfradraget omhandlet i artikel 308d i direktiv 2009/138/EF anvendes af selskabet såvel som en kvantificering af indvirkningen på selskabets finansielle position af ikke at anvende fradraget, herunder af størrelsen af forsikringsmæssige hensættelser, solvenskapitalkravet, minimumskapitalkravet, basiskapitalgrundlaget samt det anerkendte kapitalgrundlag, der kan medgå til dækning af minimumskapitalkravet og solvenskapitalkravet

PBU anvender ikke overgangsfradraget omhandlet i artikel 308d i direktiv 2009/138/EF.

Artikel 296, stk. 2, litra h

En beskrivelse af følgende:

- i) beløb, der kan tilbagekræves i henhold til genforsikringsaftaler og special purpose vehicles*
- ii) eventuelle væsentlige ændringer i de relevante antagelser, der anvendes ved beregningen af forsikringsmæssige hensættelser i forhold til den forudgående rapporteringsperiode.*

PBU anvender ikke genforsikring eller special purpose vehicles.

Ændringer i de antagelser, der anvendes ved beregningen af de forsikringsmæssige hensættelser, fremgår af pensionskassens anmeldelse 'Markedsværdiparametre' til Finanstilsynet af 22. december 2016.

D.3 Andre forpligtelser

Artikel 296, stk. 3

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om værdiansættelse af forsikrings- eller genforsikringsselskabets andre forpligtelser til solvensformål:

Litra a)

Særskilte beskrivelser for hver enkelt væsentlig klasse af andre forpligtelser af værdien af andre forpligtelser samt af det grundlag og de metoder og primære antagelser, der benyttes til værdiansættelse til solvensformål

I PBU er der ikke forskel i metode og antagelser i værdiansættelsen af andre forpligtelser til regnskab - og solvens opgørelser. Ud over nedenstående henvises, der derfor til de almindelige regler beskrevet i regnskabsbekendtgørelsen.

"Forpligtelser indregnes i balancen, når selskabet som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt".

Litra b)

Særskilte kvantitative og kvalitative forklaringer for hver enkelt væsentlig klasse af andre forpligtelser af eventuelle væsentlige forskelle mellem det værdiansættelsesgrundlag samt de metoder og primære antagelser, som selskabet benytter til værdiansættelse til solvensformål, og dem, der benyttes til værdiansættelse i regnskaber.

I PBU er der ikke forskel i metode og antagelser i værdiansættelsen af andre forpligtelser til regnskab - og solvens opgørelser.

D.4 Alternative værdiansættelsesmetoder

Artikel 296, stk. 4

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde oplysninger om de områder, der er omhandlet i artikel 260 med henblik på opfyldelse af forsikrings- eller genforsikringsselskabets oplysningsforpligtelser, jf. denne artikels stk. 1 og 3.

PBU antager, at henvisningen i artikel 296, stk. 4, er fejlagtig, og rettelig skulle være artikel 263. I det følgende vil oplysningerne derfor gives med henvisning til artikel 263, der lyder:

Alternative værdiansættelsesmetoder

Hvis der anvendes alternative værdiansættelsesmetoder i overensstemmelse med artikel 10, stk. 5, skal forsikrings- og genforsikringsselskaber:

- (a) identificere de aktiver og passiver, som værdiansættelsesmetoden finder anvendelse på*
- (b) begrunde anvendelsen af den pågældende værdiansættelsesmetode for de aktiver og passiver, der er omhandlet i litra a)*
- (c) dokumentere de antagelser, der ligger til grund for værdiansættelsesmetoden*
- (d) vurdere usikkerheden omkring værdiansættelsen af de aktiver og passiver, der er omhandlet i litra a)*
- (e) regelmæssigt sammenligne værdiansættelsen af aktiver og passiver omhandlet i litra a) med hidtidige erfaringer.*

I PBU er der ikke forskel i metoderne og antagelserne i værdiansættelsen af aktiver til regnskab - og solvensopgørelser. PBU gør ikke brug af alternative værdiansættelsesmetoder. PBU anvender typisk indre værdi til værdiansætte ikke børsnoterede aktiver, alternativt anvendes kostprisen til værdiansættelse. Begge metoder er standardiserede, veldokumenterede og velbegrundede.

D.5 Andre oplysninger

Artikel 296, stk. 5

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde et selvstændigt afsnit med alle andre væsentlige oplysninger om værdiansættelsen af aktiver og passiver til solvensformål.

PBU anvender samme værdiansættelsesmetode af aktiver og passiver til solvensformål som anvendes i regnskabet. For den anvendte værdiansættelsesmetode henvises til note 1 om "Anvendt regnskabspraksis" i Årsrapport 2016.

E. KAPITALFORVALTNING

E.1 Kapitalgrundlag

Artikel 297, stk. 1

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets kapitalgrundlag:

Litra a)

Oplysninger om formål, politikker og processer til forvaltning af selskabets kapitalgrundlag, herunder oplysninger om tidshorisonten for forretningsplanlægning samt om eventuelle væsentlige ændringer i løbet af rapporteringsperioden

På baggrund af forretningsmodellen og den forventede udvikling i solvenskapitalkravet har PBU en kapitalplan, der fremskriver den forventede kapitaludvikling frem til 1. januar 2021. Kapitalplanen skal sikre, at solvenskapitalen vil være tilstrækkelig til at dække de risici og solvenskapitalkrav, som PBU kan forventes at blive udsat for i henhold til den fastlagte strategi og forretningsmodel. Kapitalplanen vedtages af bestyrelsen på bestyrelsesmødet i december i forbindelse med budgettet.

Kapitalplanen opdateres kvartalsvis og indgår i kvartalsrapporten til bestyrelsen. I kapitalplanen indgår de kapitalmæssige konsekvenser af alle beslutninger vedrørende overgang til markedsrente frem mod 1. januar 2017. Der er i kapitalplanen anvendt et investeringsafkast modsvarende den af bestyrelsen godkendte investeringspolitik for 2017 og frem.

PBU udfører i forbindelse med, at bestyrelsen godkender budgettet og kapitalplanen for det kommende år, følsomheder med henblik på at afdække gennemførelsen af PBU's forretningsmodel. Særligt fokuseres på følsomhederne i forhold til indbetalingerne, omkostningerne og afkastet, herunder om kapital- og solvenssituationen er kritisk over for ændringer i væsentlige forudsætninger.

Hvis kapitalplanen giver anledning til en ikke ubetydelig risiko for, at PBU over den kommende 5 års periode ikke har kapital til at dække solvenskapitalkravet under Solvens II vil gennemførelsen af strategiske tiltag og ændringer i forretningsmodellen kræve yderligere overvejelser, mens konsekvensen af alternative scenarier ville blive overvejet afdækket. I denne situation er handlingsmulighederne – enten i form af øget fremtidig indtjening, risikoreduktion, ændring af forretningsmodellen eller ved at optage ansvarlig indskudskapital beskrevet i nedenstående kapitalnødplan – ikke nødvendigvis i prioriteret rækkefølge. Overvejelser om anvendelse af kapitalnødplan iværksættes senest, når fremskrivningen af kapitalen i forhold til solvenskapitalkravet for den kommende 5 års periode indikerer en ikke ubetydelig risiko for, at kapitalen ikke er tilstrækkelig til at dække solvenskapitalkravet.

Kapitalnødplanen indeholder følgende operationelle procedurer:

1. Ændre opgørelsesmetoden for hensættelser på ugaranteret gennemsnitsrente med udgangspunkt i at ydelserne på ugaranteret gennemsnitsrente er ugaranterede
2. Nedsætte pensionsydelse
3. Opbygge særlige bonushensættelser af fremtidige bidrag
4. Indføre tvungen udtrædelse af hvilende medlemmer
5. Gennemføre tiltag, der nedbringer omkostningsniveauet eller øge omkostningsbetalingen fra medlemmerne
6. Revurdere evt. overgangsordninger
7. Nedbringe markedsrisikoen på egenkapitalens investeringsaktiver
8. Revurdere forretningsmodellen
9. Kontakte bankforbindelse med henblik på etablering af kapitaltilførsel i form af ansvarlig lånekapital.
10. Indlede drøftelser med interessenterne om tiltag, der kan mindske kapitalbelastningen

Litra b)

Særskilte oplysninger for hvert tier om kapitalgrundlagets sammensætning, størrelse og kvalitet ved udløbet af rapporteringsperioden og ved udløbet af den forudgående rapporteringsperiode, herunder en analyse af de væsentlige ændringer i hvert tier i løbet af rapporteringsperioden

PBU har en politik for kapitalstruktur, hvori formålet er at fastlægge rammerne for PBU's kapitalstruktur. Det overordnede strategiske mål for kapitalstrukturen er at sikre, at PBU har tilstrækkelig basiskapital til at sikre opfyldelsen af lovkrav til kapital (solvenskrav).

For kapitalstrukturen i PBU fastlægges på den baggrund følgende politik, som både dækker det kommende 1 års sigt (jf. krav for solvensopgørelsen) og det længere sigte (mindst 5 år) for at sikre forretningsmodellens gennemførelse.

Den overskydende kapital investeres med henblik på at opnå et på den ene side højt afkast, men også på den anden side med en passende risiko, der sikrer opfyldelsen af målet om tilstrækkelig kapital på både kort og lang sigt.

PBU's forretningsmodel er meget langsigtet, hvorved der i fastlæggelsen af den tilstrækkelige basiskapital indgår, at kapitalstyrken også skal være tilstrækkelig til at kunne imødegå evt. fremtidige kapitalkrav fx som følge af ændret lovgivning og til at gennemføre forretningsmodellen. I denne sammenhæng indgår, jf. nedenfor, at PBU – ud over andel af resultatet (overskudsprincipper) og opbygning af særlige bonus-hensættelser – har begrænsede muligheder for akut opbygning af basiskapital.

PBU's forretningsmodel indebærer omvendt, at PBU's ordning i al væsentlighed er en markedsrenteordning, hvor investeringsrisiko, omkostningsrisiko og forsikringsrisiko bæres af medlemmerne. I dette lys vurderes den nuværende basiskapital at være tilstrækkelig og at et akut behov for tilførsel af kapital er meget begrænset.

Kapitalstruktur

Kapitalstrukturen i PBU udgøres af egenkapital (stiftelseskapital og overført overskud) og eventuelt fremad af supplerende kapital i form af individuelle særlige bonushensættelser. Det kan være nødvendigt, at disse fremover udgør en meget væsentlig del af kapitalgrundlaget.

Begge kapitalelementer kan uden begrænsninger medregnes i basiskapitalen (som Tier 1-kapital). Kapitalelementerne udbygges efter overskudsprincipper fastlagt af bestyrelsen. For særlige bonushensættelser fastsætter bestyrelsen i givet fald endvidere rammerne for medlemmernes indbetaling af disse.

Endelig har PBU et PAL-skatteaktiv, der med sikkerhed kommer til udbetaling efter en 5-års periode. PAL-skatteaktivet indgår derfor i basiskapitalen som Tier 1-kapital. Tabel 6 viser kapitalelementerne pr. 31. december 2016.

Tabel 6: Kapitalelementer

Kapitalelement	Markedsværdi pr. 31. december 2016
Egenkapital (Tier 1)	3699 mio. kr.
PAL-skatteaktiv (Tier 1)	104 mio. kr.
Særlige bonushensættelser (type B) (Tier 1)	0 mio. kr.

Litra c)

Den anerkendte del af kapitalgrundlaget, der kan medgå til dækning af solvenskapitalkravet, klassificeret i tiers

Se ovenfor i tabel 1 under artikel 297, stk. 1., litra b.

Litra d)

Den anerkendte del af basiskapitalgrundlaget, der kan medgå til dækning af minimumskapitalkravet, klassificeret i tiers

Se ovenfor i tabel 1 under artikel 297, stk. 1., litra b.

Litra e)

En kvantitativ og kvalitativ forklaring af eventuelle væsentlige forskelle mellem kapitalgrundlaget i selskabets regnskab og overskydende aktiver i forhold til passiver beregnet til solvensformål

Der er ikke forskel på kapitalgrundlaget i selskabets regnskab og overskydende aktiver i forhold til passiver beregnet til solvensformål.

Litra f)

For hvert element af basiskapitalgrundlaget, som er underlagt overgangsbestemmelserne i artikel 308b, stk. 9 og 10, i direktiv 2009/138/EF, en beskrivelse af elementernes art og størrelse

PBU's basiskapital pr. 31. december 2016 består udelukkende af Tier 1-kapital, hvorfor der henvises til art. 297, stk. 1., litra b.

Litra g)

For hvert væsentligt element af det supplerende kapitalgrundlag en beskrivelse af elementet, elementets størrelse og, hvis der findes en godkendt metode til at fastsætte beløbet for elementet af det supplerende kapitalgrundlag, den pågældende metode samt arten af og navnene på modparten eller gruppen af modparter for de elementer, der er omhandlet i artikel 89, stk. 1, litra a), b) og c), i direktiv 2009/138/EF

PBU anvender ikke supplerende kapitalgrundlag.

Litra h)

En beskrivelse af eventuelle elementer, der fratrækkes kapitalgrundlaget, og en kort beskrivelse af eventuelle væsentlige begrænsninger, som påvirker kapitalgrundlagets tilgængelighed og overførbarhed i selskabet.

Pr. 31. december 2016 vurderes der ikke at være elementer, der fratrækkes kapitalgrundlaget, samt væsentlige begrænsninger, som påvirker kapitalgrundlagets tilgængelighed og overførbarhed.

E.2 Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav

Artikel 297, stk. 2

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav:

Litra a)

Størrelsen på selskabets solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav ved udgangen af rapporteringsperioden, i givet fald ledsaget af en angivelse af, at tilsynsmyndighederne endnu ikke har fastsat solvenskapitalkravets endelige størrelse

Se under artikel 297, stk. 2, litra h.

Litra b)

Størrelsen på selskabets solvenskapitalkrav opdelt efter risikomoduler, hvis selskabet anvender standardformlen, og efter risikokategorier, hvis selskabet anvender en intern model

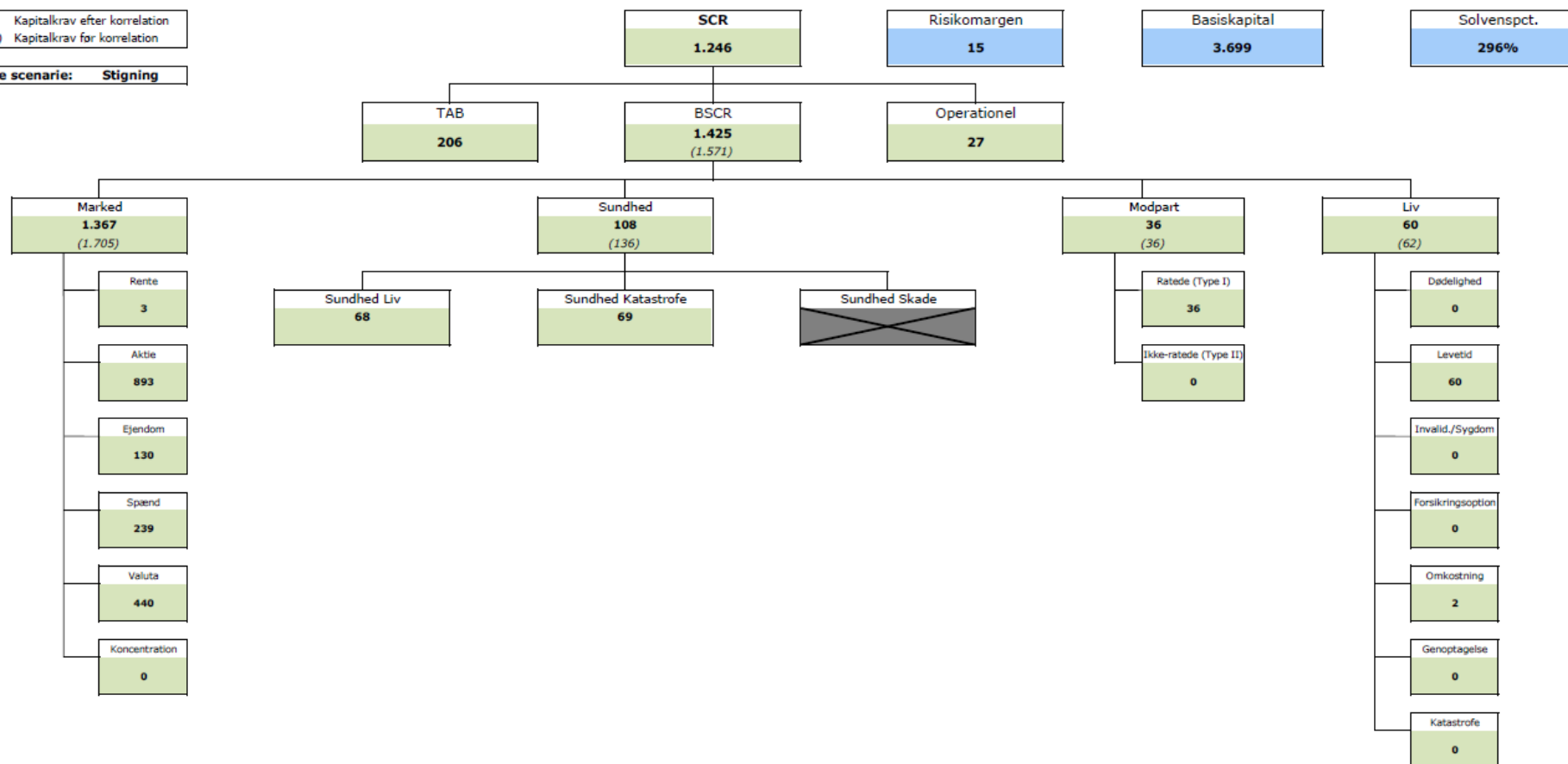
Se figuren nedenfor.

SCR i PBU pr. 31. december 2016

(mio. kr.)

x.xxx	Kapitalkrav efter korrelation
(x.xxx)	Kapitalkrav for korrelation

Værste scenarie: Stigning

Bestyrelsen har besluttet, at SCR opgøres i standardmodellen. Oversigten viser opgørelsen af PBU's samlede SCR øverst i skemaet. SCR findes gennem sammenlægning af risikoen fra fire risikomoduler: Markedsrisiko, sundhedsrisiko, modpartsrisiko og livsforsikringsrisiko. Ved sammenlægningen tages højde for, at ikke alle risici sker på samme tid, hvorfor den samlede risiko reduceres (korrelation). Det gælder også for sammenlægningen af risiciene i hver af de fire moduler. Den viste risiko i hver kasse er risikoen opgjort i standardmodellen. Risiciene i de fire risikomoduler sammenlægges til BSCR - basissolvenskapitalkravet. Til BSCR tillægges et kapitalkrav fra operationel risiko opgjort efter reglerne i standardmodellen. Fra BSCR fratrækkes såkaldte tabsabsorberende buffere (TAB). TAB fremkommer i PBU ved, at bonusfonden på gruppeliv kan absorbere tab på gruppelivsforsikringer og aktiver tilknyttet gruppelivsfonden. Risikomargen viser det kapitalkrav en ekstern investor (tredjepart) forventeligt vil kræve for at overtage forsikringsforpligtelserne. Den samlede solvensprocent beregnes ved forholdet mellem basiskapitalen fratrullet risikotillægget og det opgjorte SCR.

Pædagogernes Pension anvender ikke en intern model.

Litra c)

Oplysninger om, hvorvidt og for hvilke risikomoduler og delmoduler i standardformlen selskabet anvender forenklede beregninger

PBU anvender den fulde standardmodel i alle risikomoduler og delmoduler i standardformlen og gør således ikke brug af forenklede beregninger.

Litra d)

Oplysninger om, hvorvidt og for hvilke parametre i standardformlen, selskabet anvender selskabsspecifikke parametre i henhold til artikel 104, stk. 7, i direktiv 2009/138/EF

PBU anvender ingen selskabsspecifikke parametre, men anvender i fuldt omfang standardformlen.

Litra e)

I givet fald en erklæring om, at selskabets medlemsstat har gjort brug af muligheden i artikel 51, stk. 2, tredje afsnit, i direktiv 2009/138/EF

PBU har ikke gjort brug af muligheden for ikke at offentliggøre særskilte oplysninger om kapitaltillægget eller konsekvensen for de specifikke parametre som PBU er forpligtet til at benytte.

Litra f)

Medmindre selskabets medlemsstat har gjort brug af muligheden i artikel 51, stk. 2, tredje afsnit, i direktiv 2009/138/EF, konsekvensen af de selskabsspecifikke parametre, selskabet er forpligtet til at benytte i henhold til direktivets artikel 110, og størrelsen af et eventuelt kapitaltillæg til solvenskapitalkravet sammen med kortfattede oplysninger om de pågældende tilsynsmyndigheders begrundelse herfor

PBU oplever ingen betydelige afvigelser fra de antagelser, der ligger til grund for beregningen af standardformlen. De danske tilsynsmyndigheder har ikke frem til rapporteringsperiodens udløb krævet, at PBU erstatter en delmængde af de parametre, der er anvendt til beregning af standardformlen.

Litra g)

Oplysninger om de input, selskabet anvender til beregning af minimumskapitalkravet

Minimumskapitalkravet regnes efter Solvens II-forordningens artikel 248 og der indgår følgende inputstørrelser: 1) Solvenskapitalkravet (SCR) regnet under standardformlen, 2) de forsikringsmæssige henrettelser og 3) de positive risikosummer ved død.

Litra h)

Eventuelle væsentlige ændringer i solvenskapitalkravet og minimumskapitalkravet i løbet af rapporteringsperioden samt årsagerne til sådanne ændringer.

I rapporteringsperioden har der ikke været registreret væsentlige ændringer i solvenskapitalkravet (SCR) og minimumskapitalkravet (MCR). Både SCR og MCR har været stabile hen over året. Ændringer i SCR og MCR skyldes i al væsentlighed udviklingen på de finansielle markeder i 2016 samt taktiske omlægninger i investeringsaktiverne. Risici vedr. forsikring har været stort set uændrede hen over rapporteringsperioden.

Tabel 7. SCR og MCR i rapporteringsperioden

Dato	MCR	SCR
31-03-2016	450 mio. kr.	1.000 mio. kr.
30-06-2016	459 mio. kr.	1.020 mio. kr.
30-09-2016	490 mio. kr.	1.089 mio. kr.
31-12-2016	525 mio. kr.	1.246 mio. kr.

E.3 Anvendelse af delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregningen af solvenskapitalkravet

Artikel 297, stk. 3

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om den mulighed, der er omhandlet i artikel 304 i direktiv 2009/138/EF:

Litra a)

En angivelse af, at selskabet anvender delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici omhandlet i artiklen til beregning af solvenskapitalkravet efter tilsynsmyndighedernes godkendelse

PBU anvender ikke delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici.

Litra b)

Størrelsen på et eventuelt kapitalkrav for delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici som følge af anvendelsen deraf.

PBU anvender ikke delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici.

E.4 Forskelle mellem standardformlen og en intern model

Artikel 297, stk. 4

Hvis der anvendes en intern model til at beregne solvenskapitalkravet, skal rapporten om solvens og finansiell situation også indeholde alle følgende oplysninger:

- Litra a) en beskrivelse af de forskellige formål, som selskabet anvender den interne model til*
- Litra b) en beskrivelse af den interne models anvendelsesområde med hensyn til forretningsenheder og risikokategorier*
- Litra c) hvis der anvendes en partiel intern model, en beskrivelse af den metode, der er anvendt til at integrere en partiel intern model i standardformlen, herunder i givet fald en beskrivelse af eventuelt anvendte alternative metoder*
- Litra d) en beskrivelse af de metoder, der anvendes i den interne model til beregning af den forventede sandsynlighedsfordeling og solvenskapitalkravet*
- Litra e) en forklaring efter risikomodel af de vigtigste forskelle i de metoder og underliggende antagelser, der er anvendt i standardformlen og den interne model*
- Litra f) det risikomål og den tidshorisont, der er anvendt i den interne model, og hvis de ikke er de samme som de i artikel 101, stk. 3, i direktiv 2009/138/EF foreskrevne, en forklaring på, hvorfor solvenskapitalkravet beregnet ved hjælp af den interne model sikrer forsikringstagerne og de begunstigede et beskyttelsesniveau svarende til det, der er fastsat i direktivets artikel 101*
- Litra g) en beskrivelse af arten og relevansen af de data, der er anvendt i den interne model.*

Artiklen er ikke relevant for PBU, da pensionskassen ikke anvender interne modeller.

E.5 Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og manglende overholdelse af solvenskapitalkravet

Artikel 297, stk. 5

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde alle følgende oplysninger om manglende overholdelse af minimumskapitalkravet eller væsentlig afvigelse fra forsikrings- eller genforsikringsselskabets solvenskapitalkrav:

Litra a)

Hvad angår eventuel afvigelse fra selskabets minimumskapitalkrav: periode for og største omfang af hver enkelt afvigelse i løbet af rapporteringsperioden, en forklaring på årsagen til og konsekvenserne af afvigelsen, de korrigerende foranstaltninger, der måtte være truffet, jf. artikel 51, stk. 1, litra e), nr. v), i direktiv 2009/138/EF, samt en redegørelse for virkningen af sådanne korrigerende foranstaltninger

PBU har ikke registreret en afvigelse fra selskabets minimumskapitalkrav i rapporteringsperioden.

Litra b)

Hvis afvigelsen fra selskabets minimumskapitalkrav ikke efterfølgende er blevet korrigeret: afvigelsens omfang på rapporteringsdatoen

PBU har ikke registreret en afvigelse fra selskabets minimumskapitalkrav i rapporteringsperioden.

Litra c)

Hvad angår eventuel væsentlig afvigelse fra selskabets solvenskapitalkrav i rapporteringsperioden: periode for og største omfang af hver enkelt væsentlig afvigelse i løbet af rapporteringsperioden, en forklaring på årsagen til og konsekvenserne af afvigelsen, de korrigerende foranstaltninger, der måtte være truffet, jf. artikel 51, stk. 1, litra e), nr. v), i direktiv 2009/138/EF, samt en redegørelse for virkningen af sådanne korrigerende foranstaltninger

PBU har ikke registreret en afvigelse fra selskabets solvenskapitalkrav i rapporteringsperioden.

Litra d)

Hvis afvigelsen fra selskabets solvenskapitalkrav ikke efterfølgende er blevet korrigeret: afvigelsens omfang på rapporteringsdatoen

PBU har ikke registreret en afvigelse fra selskabets solvenskapitalkrav i rapporteringsperioden.

E.6 Andre oplysninger

Artikel 297, stk. 6

Rapporten om solvens og finansiell situation skal indeholde et selvstændigt afsnit med alle andre væsentlige oplysninger om forsikrings- eller genforsikringsselskabets kapitalforvaltning.

PBU udarbejder hvert år til fremlæggelse på bestyrelsens ordinære møde i december måned en investeringspolitik, som beskriver og anbefaler porteføljens sammensætning for det kommende år. Kapitalforvaltningen i PBU styres af bestyrelsen via forretningsordenens afsnit 2.